

Handelingen 11-12-13-14-
15-16-17-18-19-20

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1989-1990

Vergaderingen van december 1989

AANPASSING BEGROTING 1989

MIDDELENBEGROTING 1990

UITGAVENBEGROTING 1990

PROGRAMMADECREET

VLAAMS FINANCIERINGSFONDS HERSTEL GEMEENTEFINANCIEN

BEEINDIGING COMPENSATIEPOLITIEK

Inhoud

Nr. 11 Maandag 11 december 1989 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 291

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 291

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 291
Intrekking, blz. 291

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 291

Verslagen

Indiening, blz. 292

Jaarverslagen

Indiening en verwijzing, blz. 293

Rapport van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 293

Motie

Indiening en verwijzing, blz. 293

Verzoekschriften

Indiening en verwijzing, blz. 293

Mededelingen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 293

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Indiening, blz. 294

Mondelinge vraag (R.v.O. art. 70)

Indiening, blz. 294

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 294

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 - 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap - 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking, blz. 294

Sprekers : de heren J. De Bremaeker en P. Deprez, verslaggevers, de heren G. Verhaegen en A. Denys, Minister G. Geens, de heren H. De Loor, W. Luyten, E. Van Rompuy, P. Van

Grembergen, L. Hancké, mevrouw M. Vogels, Minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 317

Nr. 12 Maandag 11 december 1989 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 319

Samenstelling van Commissies

Wijziging onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 319

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 - 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap - 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 294

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, H. De Croo, E. Van Rompuy, Minister G. Geens, de heren W. Luyten, A. Denys, G. Annemans, P. Vangansbeke, L. Dierickx, J. Loones, A. Kempinaire

Algemene bespreking (Voortzetting)

Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, blz. 336

Sprekers : de heer J. De Bremaeker, verslaggever, de heren H. Suykerbuyk, A. Kempinaire, A. Denys, D. Van der Maelen, W. Luyten, E. Bockstal, Minister G. Geens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 352

Nr. 13 Dinsdag 12 december 1989 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 353

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 - 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap - 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Binnenlandse Aangelegenheden en Operatief Ambt, blz. 353

Sprekers : de heer H. De Loor, verslaggever, de heren E. Vankeirsbilck, J. Pede, Minister L. Van den Bossche, de heren R. Van Lerberghe, R. Van Hooland, L. Vanhorenbeek, G. Cardoen, J. Van Eetvelt, F. Willockx, A. Denys, R. Daems, mevrouw M. Vogels

Ontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Financieringsfonds tot herstel van de gemeentefinanciën - 267 (1989-1990) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 380

Sprekers : de heer J. Van Eetvelt, verslaggever, de heer H. De Loor

Regeling van de werkzaamheden, blz. 388

Nr. 14 Dinsdag 12 december 1989 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 383

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 - 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen)

- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn en Gezondheid, blz. 383

Sprekers : de heer J. Van Hecke, verslaggever, de heren A. Denys, J. Devolder, Minister J. Lenssens, de heer J. van der Sande, Minister H. Weckx, mevrouw M. Vogels, de heren W. Peeters, F. Dewinter, W. Luyten, E. Van Rompuy, mevrouw M. Tyberg-hien-Vandenbussche, de heren L. Hancké, H. Lauwers, H. Van Wambeke, W. Verreycken

Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting, blz. 420

Sprekers : de heer G. Beerden, verslaggever, de heren J. Van Eetvelt, F. Vreven, H. De Loor, J. Cuyvers, J. De Seranno, Minister L. Waltiel, mevrouw F. Brepoels, de heren W. Verreycken, P. Breyne, M. Olivier, Minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 439

Nr. 15   Woensdag 13 december 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 441

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
- 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en Natuurbehoud, blz. 441

Sprekers : de heren J. Van Looy en A. Van Nevel, verslaggevers, de heren E. Vandebosch, D. Vervaet, Jozef Bosmans, J. Timmermans, Minister

T. Kelchtermans, de heren E. Gryp, M. Capoen, P. Vandermeulen, G. Beerden, J. Dufaux, J. Cuyvers, J. Caudron, mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens, de heren A. Denys, P. Van Grembergen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 469

Nr. 16   Woensdag 13 december 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 471

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
- 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het be rotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en Natuurbehoud (Voortzetting), blz. 471

Sprekers : Minister T. Kelchtermans, de heren E. Gryp, R. Van Hooland, J. De Seranno, J. Timmermans, J. Caudron

Economie, Energie en Tewerkstelling, blz. 478

Sprekers : de heer D. Van der Maelen, mevrouw M. De Meyer, verslaggevers, de heren J. De Roo, J. Laverge, C. Lisabeth, A. Denys, mevrouw N. Maes, de heren R. Van Hooland, F. Dewinter, H. Candries, Minister N. De Batselier, de heren L. Bril, F. Aerts, D. Van Mechelen, Minister R. De Wulf, mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 513

Nr. 17   Donderdag 14 december 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 513

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
- 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Media, blz. 513

Sprekers : Mevrouw L. Nelis-Van Lie-dekerke, verslaggever, de heer E. Van Rompuy, Minister P. Dewael, de heren A. Denys, A. De Beul, E. Derycke, H. Van Dienderen, W. Verreycken, L. Hancké

Regeling van de werkzaamheden, blz. 536

Nr. 18   Donderdag 14 december 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 537

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
- 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van

de Vlaamse Gemeenschap
– 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Cultuur, blz. 537

Sprekers : de heer F. Bosmans, verslaggever, de heer M. Van Peel, Minister P. Dewael, de heren P. Berben, J. Devolder, W. Content, L. Peeters, J. Geysels, A. De Beul, W. Verreycken, O. Van den Broeck, R. Garcia, H. Lauwers, J. De Roo, A. Schellens, J. Loones, F. Cauwenberghs, M. Desutter, W. Seeuws, E. Van Rompuy

Onderwijs en Vorming, blz. 568

Sprekers : de heer F. Sarens, verslaggever, de heer G. Annemans, R. Deswaene, Minister D. Coens, de heren E. Baldewijns, C. Moors, mevrouw N. Maes, de heren W. Van Durme, L. Vanhorenbeek, W. Seeuws, mevrouw A. Leysen, de heren W. Taelman, J. Verheyden, R. Garcia

Regeling van de werkzaamheden, blz. 607

Nr. 19   **Vrijdag 15 december 1989**
                                  Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 609

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 – 9 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de middeledenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 7-B (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 8-B (1988-1989) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap – 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Openbare Werken en Vervoer, blz. 609

Sprekers : de heer M. Desutter, verslaggever, de heren J. Ansoms, H. De Croo, J. De Seranno, Minister J. Sauvens, de heren A. Schellens, H. Van Dienderen, R. Van Hooland, H. Candries, W. Verreycken, F. Vermeiren, G. Cardoen, M. Schoeters, P. Dumez, W. Content, T. Van Parys

Regeling van de werkzaamheden, blz. 635

Nr. 20   **Vrijdag 15 december 1989**
                                  Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 637

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 – 9 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de middeledenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 7-B (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 8-B (1988-1989) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap – 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Openbare Werken en Vervoer (Voortzetting), blz. 637

Sprekers : Minister J. Sauvens, de heren H. De Croo, J. De Seranno, F. Vermeiren, H. Van Dienderen, R. Van Hooland, W. Kuijpers

Voorstel van resolutie van de heer A. Denys betreffende maatregelen om een einde te maken aan de compensatiepolitiek – 268 (1989-1990) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda, blz. 645

Sprekers : de heren A. Denys, P. Van Grembergen, L. Hancké

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 – 9 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3 + Errata

Artikelsgewijze bespreking, blz. 645

Ontwerp van decreet houdende de middeledenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 7-B (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 648

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 8-B (1988-1989) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Artikelsgewijze bespreking, blz. 649

Sprekers : de heer H. Suykerbuyk, Minister G. Geens, de heer W. Luyten

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap – 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

Artikelsgewijze bespreking, blz. 689

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 – 9 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3 + Errata

Hoofdelijke stemming, blz. 701

Sprekers : de heren W. Luyten, L. Hancké, A. Denys, J. Geysels, G. Annemans, G. Verhaegen, mevrouw N. Maes, de heer W. Seeuws

Ontwerp van decreet houdende de middeledenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 7-B (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 705

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 8-B (1988-1989) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Hoofdelijke stemming, blz. 706

Sprekers : de heren R. Van Rompaey, F. Vermeiren, G. Cardoen

Voorstel van motie van overeenstemming

Hoofdelijke stemming, blz. 707

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap – 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

Hoofdelijke stemming, blz. 709

Ontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Financieringsfonds tot herstel van de gemeentefinanciën – 267 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 709

Sprekers : de heren R. Van Hooland, A. Denys

Mededeling van de Voorzitter

Commissie van Onderzoek over het Gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, blz. 711

Eindejaarswensen, blz. 711

Regeling van de werkzaamheden, blz. 711

Bijlagen

Begrotingstabellen, blz. 713

Ile vergadering

Maandag 11 december 1989

Morgenvergadering

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 9 uur 30.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

M. Bartholomeeussen, E. Beysen, Jos Bosmans, J. Geysels, C. Marchand, A. Steverlynck ; gezondheidsredenen.

J. Wyninckx ; ambtsverplichtingen.

J. Caudron ; familieverbindingen.

BEGROTINGSSTUK

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende begrotingsstuk werd ingediend :

- Bijlage VIII (Begroting Vlaamse Huisvestingsmaatschappij) bij het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990

— 8B (1988-1989) — Nr. 1 — Bijlage VIII.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting en de verschillende ter zake bevoegde Commissies.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heer A. Denys c.s. houdende decentralisatie van de financiering van het jeugdwerk
— 271 (1989-1990) — Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Cultuur.

- Voorstel van decreet van de heren J. Ansoms en G. Cardoen c.s. houdende toekenning aan regionale en lokale besturen van toelagen voor het organiseren van participatiebegeleiding op grond van hun beleid
— 272 (1989-1990) — Nr. 1

Verwezen naar de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt.

- Voorstel van decreet van mevrouw F. Brepoels c.s. houdende subsidiëring van de Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen

— 273 (1989-1990) — Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud.

- Voorstel van decreet van de heer A. Beckers c.s. houdende wijziging van Titel V van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw
— 274 (1989-1990) — Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting.

Intrekking

De Voorzitter : Het volgende voorstel van decreet werd ingetrokken :

- Voorstel van decreet van de heer N. De Batselier c.s. houdende harmonisering van de presentiegelden en vergoedingen in de intercommunale verenigingen
— 67 (BZ 1988) — Nr. 1.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende voorstel van resolutie werd ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heren P. Breyne, H. De Loor, F. Vreven en P. Vangansbeke betreffende de totaal ontoereikende investeringsmiddelen in de sector

Voorzitter

van de sociale huisvesting
- 270 (1989-1990) - Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie
voor Huisvesting, Ruimtelijke
Ordering en Landinrichting.

VERSLAGEN

Indiening

De Voorzitter : De volgende versla-
gen werden ingediend :

- door de heer J. De Bremaeker namens de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-A.
- door de heer F. Bosmans namens de Commissie voor Cultuur, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-B.
- door mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke namens de Commissie voor de Media, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-C.
- door de heer F. Sarens namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-D.
- door de heer J. Van Hecke namens de Commissie voor Welzijn en Gezondheid, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-E.
- door de heer H. De Loor namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-F.
- door de heer D. Van der Maelen (Economie, Middenstand en Energie) en mevrouw M. De Meyer (Tewerkstelling) namens de Commissie voor Economie, Energie en Tewerkstelling, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-G.
- door de heer G. Beerden namens de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordering en Landinrichting, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-H.
- door de heer J. Van Looy namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-I.
- door de heer M. Desutter namens de Commissie voor Openbare Werken en Vervoer, uitgebracht aan de Commissie voor Financiën en Begroting, over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 8-B (1988-1989) - Nr. 7-J.
- door de heren J. De Bremaeker en P. Deprez namens de Commissie voor Financiën en Begroting over het :
  - ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
  - ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 7-B (1988-1989) - Nr. 3.
- 8-B (1988-1989) - Nr. 10.
- door de heer A. Van Nevel namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (Hoofdstuk 1 - Leefmilieu)
- 265 (1989-1990) - Nr. 2
- door de heer H. De Loor namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (Hoofdstuk II - Binnenlandse Aangelegenheden)
- 265 (1989-1990) - Nr. 3.
- door de heer M. Desutter namens de Commissie voor Openbare Werken en Vervoer over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (Hoofdstuk III - Maatschappijen van Gemeenschappelijk Vervoer)
- 265 (1989-1990) - Nr. 4.
- door de heer F. Bosmans namens de Commissie voor Cultuur over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (Hoofdstuk IV - Cultuur)
- 265 (1989-1990) - Nr. 5.

Voorzitter

- door de heer F. Sarens namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (Hoofdstuk V - Onderwijs) — 265 (1989-1990) — Nr. 6.
- door de heer J. Van Hecke namens de Commissie voor Welzijn en Gezondheid over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (Hoofdstuk VI - Welzijn) — 265 (1989-1990) — Nr. 7.
- door de heren J. De Bremaeker en P. Deprez namens de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (Hoofdstuk VII - Financiën ; Hoofdstuk VIII - Inwerkingtreding) — 265 (1989-1990) — Nr. 8.
- door de heer J. Van Eetvelt namens de Commissie voor Binnelandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt over het ontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Financieringsfonds tot herstel van de gemeentefinanciën — 267 (1989-1990) — Nr. 2.
- door de heren J. De Bremaeker en P. Deprez namens de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 — 9 (1988-1989) — Nr. 3.
- door de heer R. Daems namens de Commissie voor Financiën en Begroting over het voorstel van resolutie van de heer A. Denys betreffende maatregelen om een einde te maken aan de compensatiepolitiek — 268 (1989-1990) — Nr. 3.

JAARVERSLAGEN

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende jaarverslagen werden ingediend :

- 15^e jaarverslag (1988) van de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie.
- 16^e jaarverslag (1989) van de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie.
- 1^e halfjaarlijks verslag (november 1989) van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid (Deel I - Bakens en eerste voorstellen ; Deel II - Beleid en beleidsvisies ; Deel III - Feiten en toelichting van de voorstellen).

Deze verslagen liggen ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering.

RAPPORT VAN HET REKENHOF

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgend rapport van het Rekenhof werd ingediend :

- Rapport van het Rekenhof over de begrotingsrekening van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest over het jaar 1982 — 16-A (1989-1990) — Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

MOTIE

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende motie werd ingediend :

- Motie van 28 november 1989 van de gemeenteraad van Overijse betreffende de onmiddellijke overheveling van alle Vlaamse gemeenten van het tweetalig gerechtelijk Arrondissement Brussel naar een eentalig Vlaams gerechtelijk Arrondissement Halle-Vilvoorde.

Verwezen naar de Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften.

VERZOEKSCHRIFTEN

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende verzoekschriften werden ingediend :

- Verzoekschrift van de heer T. De Jonghe betreffende opsluiting van kinderen in isoleercellen — 1 (1989-1990).
- Verzoekschrift van de heer W. Lavent betreffende opsluiting van kinderen in isoleercellen — 2 (1989-1990).

Verwezen naar de Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften.

MEDEDELINGEN VAN HET REKENHOF

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende mededelingen van het Rekenhof werden ingediend :

- Mededeling van het Rekenhof, samen met een uiteenzetting, van de beslissing van de Vlaamse Executieve van 29 juli 1989 betreffende de geschillen, gerezen tussen het Rekenhof en de Gemeenschapsminister van Leefmilieu,

Voorzitter

Natuurbehoud en Landinrichting omtrent de toekenning van toelagen aan diverse ondergeschikte besturen voor de aankoop van openbare groene ruimten en van terreinen bestemd voor de aanleg van openbare groene ruimten.

- Mededeling van het Rekenhof van een brief aan de Voorzitter van de Vlaamse Executieve en Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting in verband met de uitvoeringsrekening van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap over het jaar 1982.
- Mededeling van het Rekenhof, samen met een uiteenzetting, van de beslissing van de Vlaamse Executieve van 29 juli 1989 betreffende de geschillen gerezen tussen het Rekenhof en de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting inzake toelagen aan diverse ondergeschikte besturen, aangerekend op artikel 63.61.03 van sectie 77, voorheen artikel 63.12 van sectie 75 van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 72)

Indiening

De Voorzitter : De volgende interpellaties werden ingediend :

- door de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de vervuiling van de Leie.
- door de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over gemeenschapsinspectie en

begeleidingsdiensten in de verschillende onderwijsnetten.

MONDELINGE VRAAG

(R.v.O. art. 70)

Indiening

De Voorzitter : De volgende mondelinge vraag werd ingediend :

- door de heer J. Van Eetvelt tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de veiligheid op de Rijksweg 16 Sint-Niklaas-Breendonk.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN

(R.v.O. art. 69)

Indiening

De Voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

- mevrouw F. Brepoels, de heren G. Cardoen, J. Cuyvers, J. De Bremaeker, M. Desutter, W. Kuijpers, A. Laridon, J. Laverge, C. Lisabeth, J. Loones, mevrouw N. Maes, de heren J.-P. Pillaert, A. Schellens, M. Schoeters, H. Suykerbuyk, J. Timmermans, J. Valkeniers, F. Vandenbroucke, H. Van Dienderen, J. Van Eetvelt, R. Van Hooland, W. Van Renterghem, H. Van Wambeke, D. Vervaet, mevrouw M. Vogels.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989

- 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de

Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990

- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen)

- 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990

- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen)

- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap

- 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking

De Voorzitter : Aan de orde zijn het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989, het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990, het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, die wij in één enkele algemene bespreking zullen behandelen.

Het werkschema voor het begrotingsdebat werd reeds eerder rondgedeeld en ligt ook op de banken.

Is de Raad het daarmee eens ? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Bremaeker, verslaggever, heeft het woord.

De heer J. De Bremaeker, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, dames en heren, namens uw Commissie voor Financiën en Begroting heb ik de eer vandaag verslag uit te brengen over de begrotingswerkzaamheden van uw Commissie voor Financiën en Begroting met name over de middelenbegroting 1990.

De Bremaeker

Collega Deprez zal u uiteraard verslag uitbrengen over de uitgaven 1990.

Mijn inleidend verslag zal zich dus beperken tot de middelen.

Voor 1990 worden de ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap begroot op 349,124 miljard frank. Dit bedrag houdt geen rekening met de geaffecteerde ontvangsten.

De ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap zijn grotendeels een gegeven dat exact voortvloeit uit de toepassing van de berekeningsparameters zoals voorzien in het financieringssysteem van de Gemeenschap en de Gewesten.

Bij de raming van de ontvangsten is de Vlaamse Executieve voorzichtig te werk gegaan. Dit blijkt uit de vergelijking van de Vlaamse middelenbegroting met de Rijksmiddelenbegroting. Daar waar de Rijksmiddelenbegroting voor Vlaanderen een bedrag van 338.255,6 miljoen frank aan gewestbelastingen en gedeelde belastingen voorziet, raamt de Vlaamse Executieve de opbrengst van deze belastingen op 337.907,6 miljoen frank. Het verschil van 348,0 miljoen frank getuigt van de omzichtigheid waarmee de Vlaamse Executieve de middelen heeft geraamd.

Het overgrote gedeelte van de middelen van de Vlaamse Gemeenschap ligt vast en is niet beïnvloedbaar door een voluntaristisch beleid. Deze ontvangsten zou men dus als vaste ontvangsten kunnen bestempelen. Ze betreffen ondermeer :

- het gewestelijk deel van de opbrengst van de personenbelasting voor een bedrag van 93.615,6 miljoen frank ;
- het gemeenschapsdeel van de opbrengst van de personenbelasting ten belope van 40.847,9 miljoen frank ;
- het toegewezen deel van de BTW-ontvangsten voor 171,611,8 miljoen frank ;
- en de dotatie in verband met de buitenlandse studenten voor 309,0 miljoen frank.

Het totaal van de zo juist geciteerde ontvangsten bedraagt 306.384,3 miljoen frank, hetzij 87,75 procent van de ontvangsten.

De overige 12,25 procent van de middelen betreffen ontvangsten waarvan de opbrengst ramingen zijn die naargelang het geval in werkelijkheid minder of meer kunnen opbrengen. Het zijn dus in tegenstelling tot de vorige groep middelen, geen vaste ontvangsten.

Zoëven heb ik gezegd dat de middelen 1990 worden geraamd op 349 miljard frank, zonder de geaffecteerde ontvangsten. Voor 1990 wordt een belangrijke geaffecteerde ontvangst voorzien door de invoering van de milieueffingen die vermeld worden in het ontwerp van programmadecreet.

In verband met de middelenbegroting voor 1990 wees het Rekenhof erop dat het Vlaamse Gewest, als rechtsoptvolger van de Belgische Staat, een schuldvordering heeft van 337 miljoen frank op de NV Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen en dat deze schuldvordering in de middelenbegroting 1990 slechts voor 0,5 miljoen frank wordt vermeld als ontvangst voor het Vlaamse Gewest.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve heeft deze opmerking beantwoord en erop gewezen dat een onmiddellijke schuldvordering de NV MBZ in ernstige betalingsmoeilijkheden zou brengen, wat in het algemeen belang inopportuun is. Uit hoofde van voorzichtigheid werd met deze ontvangst dan ook geen rekening gehouden.

Het Rekenhof maakt met betrekking tot de middelenbegroting 1990 nog een tweede opmerking. Deze opmerking houdt verband met het begrotingsartikel 06.09.03 betreffende inkomsten voortvloeiend uit activiteiten van het Wegenfonds. De middelenbegroting voor 1990 voorziet een ontvangst van 535 miljoen frank. Deze ontvangsten bevatten een belangrijk gedeelte dat betrekking heeft op de terugvordering van personeelskosten, zoals wedden en zo meer, voor het op andere overheidsdiensten ge-

detacheerd overheidspersoneel. Volgens het Rekenhof gaat het in 1990 om een bedrag van ongeveer 462 miljoen frank, dat door het Wegenfonds zou moeten worden teruggevorderd. Het Vlaams aandeel bedraagt ruim 200 miljoen frank. Aangezien echter het grootste gedeelte van het gedetacheerd personeel in 1990 zal worden geregionaliseerd, zal daarvoor geen terugvordering meer kunnen geschieden.

Het bedrag van 535 miljoen frank dat in de middelenbegroting 1990 voorkomt, is aldus fel overschat. De juiste grootte van de overschatting kan onmogelijk worden becijferd omdat nog niet vaststaat welk personeel naar het Gewest wordt overgeheveld en welk nationaal blijft.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve heeft in de Commissie voor Financiën en Begroting geantwoord dat de bemerkingen van het Rekenhof in wezen juist zijn. Om reden van voorzichtigheid werd evenwel ervan uitgegaan dat de toestand van 1989 in 1990 wordt doorgetrokken, dit wil zeggen dat zowel de betrokken uitgaven enerzijds in de uitgavenbegroting en anderzijds in de inkomstenbegroting zijn opgenomen. Op het ogenblik dat de feitelijke regionalisering van het personeel effectief van kracht is, kunnen beide bedragen worden gesaldeerd.

Tijdens de algemene bespreking en de artikelsgewijze bespreking werden in de Commissie voor Financiën en Begroting geen bijzondere opmerkingen gemaakt in verband met de Vlaamse middelenbegroting voor 1990.

Wel werd door de heer De Vlieghe een amendement ingediend dat ertoe strekt om het excedent van de uitgaven op de ontvangsten dat door leningen mag worden gedekt te beperken tot 30 miljard frank. Dit amendement werd in de Commissie voor Financiën en Begroting met eenparigheid van stemmen verworpen.

Het gehele ontwerp van middelenbegroting werd tenslotte in de Commissie voor Financiën en Begroting aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

De Bremaeker

Dames en heren, namens collega Deprez en mezelf heb ik ook de eer u verslag uit te brengen over de bespreking in de Commissie voor Financiën en Begroting van het ontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

In de eerste plaats zou ik willen wijzen op het normatief karakter van dit ontwerp van decreet. Vandaar dat ook werd beslist om — in tegenstelling met de werkwijze in begrotingsaangelegenheden — in de gespecialiseerde Commissies onmiddellijk definitieve stemmen te houden.

De afspraak was tevens dat de Commissie voor Financiën en Begroting hoofdstuk VII, artikel 22 en hoofdstuk VIII, artikel 23 technisch zou behandelen, maar daarenboven ook een algemene bespreking zou kunnen wijden aan het gehele ontwerp van decreet.

De Commissie kwam bijeen op 14 november 1989. In essentie dient er te worden gewezen op het feit dat dit ontwerp van decreet een wezenlijk onderdeel is van de maatregelen die de Vlaamse Regering nodig acht om de bij de opmaak van de begroting 1990 vooropgezette doelstellingen te realiseren. Eigenlijk zijn het maatregelen die een decretale basis vergen.

Het programmadecreet bevat een aantal bepalingen betreffende het leefmilieu — en meer bepaald de vaste afvalstoffen en de waterverontreiniging — de binnenlandse aangelegenheden, het gemeenschappelijk vervoer, de cultuur, het onderwijs, het welzijn en de domaniale onroerende goederen.

Ten slotte dient te worden aangestipt dat de twee onder de bevoegdheid van Financiën en Begroting ressorterende artikelen zonder noemenswaardige opmerkingen werden aangenomen en dit met 7 stemmen tegen 1.

De Voorzitter : De heer Deprez heeft het woord.

De heer P. Deprez, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter,

mijnheer de Minister, geachte collega's, in het kader van de werkverdeling tussen mijn collega De Bremaeker en mezelf wens ik iets te zeggen over de aanpassing van de begroting 1989, aanpassing die we gelijktijdig met de bespreking van de begroting 1990 hebben behandeld.

Uit de inleiding van de Voorzitter hebben wij begrepen dat de aanpassing van de begroting 1989 een nuloperatie is, in die zin dat de bijkredieten nagenoeg volledig worden gecompenseerd door de vermindering van de uitgaven en ook door 6,6 miljoen bijkomende ontvangsten uit de trekingsrechten voor de tewerkstellingsprogramma's. Het is dus belangrijk te weten dat het oorspronkelijk geraamde deficit, met name 20,7 miljard, ongewijzigd blijft. Volgens de Minister is dit het bewijs dat de begroting 1989 een eerlijke begroting was. Uit de analyse van de bijkredieten blijkt dat 315,5 miljoen van de gevraagde 1.404 miljoen betrekking hebben op de vorige jaren. Van de overblijvende 1.086 miljoen is 60 procent bestemd voor onderwijs, vooral ten gevolge van indexaanpassingen van wedden en weddetoelagen.

Het was belangrijk te vernemen dat de thesaurietoestand per 30 december 1989 gezond was. Er was een overschot van 10 miljard op de uitvoeringsrekening van de begroting 1989 bij de nationale thesaurie en ook op de vroegere rekening-courant voor de periode 1981-1988 heeft de Vlaamse gemeenschap een boni van 4,1 miljard. Tot 30 september 1989 bedroegen de uitgaven in de begroting 1989 249,8 miljard ten opzichte van 247,3 miljard ontvangsten.

Dit geeft dus een negatief saldo van slechts 2,5 miljard. Op de begrotingsfondsen daarentegen is er een batig saldo van 12,5 miljard. Alles bij elkaar is dit een gunstige situatie maar voorzichtigheid blijft geboden omdat er tijdens het vierde kwartaal om allerlei redenen, nog facturen kunnen worden ingediend. Over 1989 kan ik besluiten met de mededeling dat de bevoegde Minister ervan uitging — op dat ogenblik althans, ik weet niet hoe dit vandaag is — dat de Vlaamse Gemeenschap voor dit jaar waar-

schijnlijk geen leningfinanciering zal moeten aangaan.

Ik wens nog eens te onderstrepen dat wij tijdens deze besprekingen werden bijgestaan door het Rekenhof. Voor de opmerkingen verwijs ik graag naar het verslag. Dat blijkt een interessante werkwijze omdat wij op die manier meer garanties hebben over de kwaliteit van onze controleopdracht ten aanzien van de Executieve.

Ik wens nog iets te zeggen, als verslaggever, over de begroting 1990 die de eerste was op basis van de nieuwe wet van 28 juni 1989. Er is dus een algemene uitgavenbegroting op basis van de beleidsprogramma's, die vertaald worden in de verschillende functionele administratieve begrotingen, die door de Commissie als conform moeten worden bevonden met de algemene uitgavenbegroting. Wij hebben alles tegelijkertijd gedaan, zowel de algemene uitgavenbegroting als de bespreking van de zogezegde administratieve begroting. De globale uitgaven voor 1990 worden geraamd op 377,9 miljard. Aangezien de ontvangsten beperkt blijven tot 349,1 miljard is er een geraamd deficit van 28,8 miljard. Dit netto te financieren saldo blijft beperkt — dat is belangrijk — tot het natuurlijk deficit voortvloeiend uit de financieringswetten van januari 1989.

Er werden uiteraard ook over de uitgaven 1990 opmerkingen gemaakt door het Rekenhof. Hiervoor verwijs ik andermaal naar het verslag. Ik wens echter wel uitdrukkelijk de aandacht van de Raad te vestigen op het feit dat het Rekenhof meent dat in de begroting te weinig programma's zijn opgenomen en dat de verantwoording in veel gevallen te summier is. De Commissie voor Financiën verwacht dat rekening wordt gehouden met deze opmerkingen van het Rekenhof.

Uit de algemene bespreking onthouden wij dat een aantal leden kritiek hebben geformuleerd op de begroting. Deze kan als volgt worden samengevat.

De begrotingsnorm, namelijk de beperking van het deficit tot het natuurlijk tekort, wordt volgens sommigen

Deprez

omzeild aangezien de stijging van de uitgaven groter is dan de toename van de middelen die via de financieringswet worden ter beschikking gesteld. De globale uitgaven stijgen met 4,05 procent, de middelen slechts met 2,7 procent. Wanneer het deficit zichtbaar toch beneden het natuurlijk tekort blijft dan is dit te wijten aan verkapte belastingverhogingen, zoals milieuheffingen en onorthodoxe begrotingstechnieken, zoals debutgettering, onder andere voor het Schoolgebouwenfonds.

Een andere kritiek is dat de saneringen niet structureel zijn en een éénmalig karakter hebben.

Ook wordt beweerd dat de begroting de grotere autonomie van Vlaanderen niet weerspiegelt. Er zouden geen nieuwe accenten gelegd zijn en men trappelt gewoon ter plaatse. Het Vlaams centralisme komt in de plaats van het nationale en de Vlaamse Regering is bovendien afhankelijk van de nationale.

Een ander lid heeft moeilijkheden met het feit dat de vastleggingskredieten ruim 10 miljard hoger liggen dan de betalingskredieten. Dit was ook in 1989 het geval maar dat was wel een overgangsjaar.

Uiteraard werd ook kritiek geuit op de uitgebreide ministeriële kabinetten.

Uit het antwoord van de Minister blijkt dat de kritiek minstens overdreven, zo niet onterecht is. De Minister geeft wel toe dat men meer programma's zou kunnen opnemen en dat men in meer onderverdelingen zou kunnen voorzien. Men zal daar in de toekomst rekening mee houden.

De Commissie heeft ook kennis genomen van de rapporten van de deelcommissies. Ik verwijs daarvoor naar dit verslag, naar het verslag van de deelcommissies en vooral naar het debat dat hier deze week zal plaats vinden.

Mijn synthese van de commissiebesprekingen over de begroting 1990 luidt als volgt. De begroting 1990 is

correct omdat het deficit van 28,8 miljard onder het natuurlijk tekort ligt zoals is bepaald in de financieringswet. Het is de politieke wil van de Vlaamse Executieve om ook de volgende jaren het netto te financieren saldo te beperken tot het natuurlijk toegelaten niveau. Om dit doel te bereiken zal er in de komende jaren nog structureel dienen te worden ingegrepen op de uitgavenmechanismen en zal Vlaanderen binnen het kader van de autonomie originele oplossingen moeten vinden en toepassen.

De begroting evenals het voorstel van motie van overeenstemming van de administratieve begroting met de algemene uitgavenbegroting werd goedgekeurd met 9 stemmen tegen 1. (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer G. Verhaegen (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, geachte collega's, namens mijn fractie druk ik allereerst een zorg uit omtrent deze begroting, de eerste waarvoor wij integraal verantwoordelijk zijn. De vorige begroting was een overgangsbegroting. Nu worden we geconfronteerd met een moeilijke begroting, zelfs een crisisbegroting.

In mijn uiteenzetting zal ik, ten eerste, de vraag beantwoorden of de financieringswet wordt nageleefd en wat daarvan de gevolgen zijn, ten tweede, wijzen op de door de Executieve in deze begroting voorop gestelde prioriteiten en, ten derde, een aantal accenten leggen voor de toekomst, zoals die ook in de Commissies tot uiting kwamen.

In de diverse parlementaire Commissies van de Vlaamse Raad, die niet allemaal zonder moeilijkheden verlieten, werden vragen gesteld bij de begroting en een aantal concrete suggesties aan de Executieve geformuleerd.

Op de vraag of de financieringswet wordt gerespecteerd, antwoord ik volmondig ja. Ik zal dit nader toelichten.

Een positief punt van geloofwaardigheid, een belangrijk uitgangspunt, is het feit dat de Executieve het bijblad van 1989, dat ook werd besproken, met een blanco resultaat heeft ingediend. De Executieve heeft de begroting 1989 op een ernstige wijze geraamd en zich op een orthodoxe manier gehouden aan de daarin vervatte posten. De middelenbegroting 1990 werd realistisch geraamd en de middelen dus niet doelbewust onderschat. Immers, 87,75, bijna 88 procent van de middelen krijgen wij via dotaties — ter zake moet de discussie worden gevoerd of de omvang van de dotaties ernstig en waarheidsgetrouw wordt berekend — terwijl wij slechts voor 12 procent van de ramingen zelf verantwoordelijk zijn. Op basis van het bijblad 1989 mogen wij zeggen dat de Executieve haar inkomsten steeds voorzichtig heeft geraamd.

Het tekort in de begroting 1990 vormde één van de knelpunten waaraan wij de objectiviteit en de waarheidsgetrouwheid van de Executieve toetsen. Volgens de begrotingsnorm van het Vlaams Regeerakkoord van februari moet de evolutie van de globale uitgaven jaarlijks overeenstemmen met de evolutie van de in de financieringswet vermelde basisbedragen. Dit impliceert dat het begrotingstekort niet hoger mag liggen dan het zogenaamd natuurlijk tekort. Volgens objectieve ramingen van deskundigen bedraagt dit in 1990 voor de Vlaamse Gemeenschap 29,9, afgerond 30 miljard. Wij kunnen dus gerust stellen dat de begroting die door de Executieve voor 1990 wordt voorgelegd binnen het engagement blijft van het natuurlijk tekort van 30 miljard. Dat zijn allemaal positieve punten maar zij mogen ons niet doen vergeten dat dit orthodox beleid, het zich strikt houden aan het engagement vervat in de financieringswet, een aantal heel zware negatieve gevolgen heeft voor de werkingsmogelijkheden van deze Vlaamse Raad. Ik zou deze negatieve gevolgen op vijf punten willen toespitsen.

Ten eerste, wij hebben werkelijk onvoldoende financiële middelen om onze beleidsopties te kunnen realiseren. Ik ben enorm getroffen door de

Verhaegen

discussies in de diverse Commissies en door de deelverslagen die door de collega's op een zeer ernstige en volledige wijze in de algemene Commissie voor Financiën werden voorgedragen. Daaruit blijkt dat wij in de toekomst met ernstige problemen zullen worden geconfronteerd. Waarom ? Het enige instrument waarover de Executieve in de eerstvolgende tien jaar beschikt om het begrotingstekort te beheersen, is de uitgaven beperken, rekening houdend met de natuurlijke aangroei van bepaalde uitgaven.

Ten tweede — mijns inziens het meest belangrijke punt — de overgehevelde bevoegdheden houden precies groeifactoren in zich. Het zijn deze bevoegdheden die in de toekomst maatschappelijk de zwaarste nieuwe uitgaven met zich zullen brengen omdat ze ook de meest groeiende behoeften creëren in de Vlaamse Gemeenschap. Wij mogen niet ontveinzen dat dit een enorme uitdaging zal zijn voor de Vlaamse Gemeenschap.

Senator G. Verhaegen, CVP-fractie-leider

Ten derde, de noodzaak om de investeringsprogramma's te beperken. Dit is een oud zeer, in die zin dat het niet de eerste keer is. Jaren geleden hebben wij een investeringsprogramma gekend dat nadien geleidelijk aan moest worden afgebouwd. Voor de begroting 1990 is dat op een dubbele wijze gebeurd : enerzijds door de vrijgave van het investeringsprogramma van 1989 tot 80 procent te beperken en, anderzijds, voor 1990 het investeringsprogramma te beperken tot 90 procent van het oorspronkelijk niveau van 1989. Het is dus een gecumuleerde beperking. In deze materie gaan wij naar een dieptepunt. De vraag rijst hoe lang wij dit gaan uithouden. Het is duidelijk dat wij, in vergelijking met de andere lidstaten van de EG, in de toekomst onze investeringsprogramma's niet onbeperkt kunnen verminderen in de sectoren waar wij de volledige bevoegdheid hebben.

Ten vierde, de Vlaamse Executieve is verplicht geweest opnieuw een aantal prefinancieringen in te bouwen, daar waar zij de laatste jaren heeft geprobeerd die af te bouwen. Citeren wij maar twee sectoren : schoolgebouwen en huisvesting. Positief is natuurlijk dat de afbouw van de prefinancieringsmachtiging in de sector bouw- en saneringspremies verder wordt doorgevoerd. Ik geef slechts twee cijfers : waar wij in 1987 nog een prefinanciering hadden van 3,8 miljard zijn wij nu gekomen tot 1,6 miljard. Wij gaan dus bestendig in de goede richting. Bij alle besprekingen, bij alle regeerakkoorden, was dit een van de knelpunten in het tot stand komen van het akkoord. Ook op nationaal vlak dook steeds de vraag op : „Wat gaan wij aanvangen met de zware hypotheek die rust op de sociale huisvesting ?”

Een vijfde negatief punt is het verschil tussen de vastleggingskredieten en de ordonnanceringskredieten van 10 miljard frank, verleden jaar was dat 17 miljard frank.

Ik wil nog enkele opmerkingen maken van begrotingstechnische aard. Ik ben zeer erkentelijk voor de hulp en het advies van het Rekenhof die wij in de Vlaamse Raad genieten,

ook in de Subcommissie voor Financiën. De Commissie voor Financiën wordt het ontmoetingspunt tussen de Executieve en het Rekenhof. Bepaalde oplossingen worden niet meer genomen door de kabinetten maar daar waar zij moeten worden genomen, namelijk in het Parlement. Vandaar dat ik zeer gevoelig ben voor de opmerkingen van het Rekenhof. Ik wil er rekening mee houden dat — wat het opmaken van de nieuwe programmastructuur betreft — het om een eerste oefening ging, ook voor de Executieve. Samen moeten wij onderzoeken op welke wijze de programma's kunnen worden verfijnd en hoe er meer informatie over het beleid aan de leden van de Vlaamse Raad kan worden verstrekt.

Waar liggen de prioriteiten van de Executieve in de begroting 1990 en, zijn wij het met deze prioriteiten eens ? Onze financiële middelen zijn beperkt. Wij moeten bepaalde uitgaven terugschroeven en andere prioriteiten leggen. De Vlaamse Raad moet zich uitspreken over de prioriteiten die de Vlaamse Executieve heeft vastgelegd, rekening houdend met de beperkte financiële middelen.

Ik vind het reeds een bewijs van moed vanwege de Executieve om te zeggen dat wij niet alles kunnen betalen en om een aantal prioriteiten onder de aandacht te brengen van de Vlaamse Raad. Een eerste aandachtspunt is het leefmilieu. Men is bijna verlegen om er nog over te praten want iedereen zegt dat dit een prioriteit is en elke partij zegt daarvoor een concreet programma te hebben. Er is geen enkele partij die zich de laatste maanden niet ernstig heeft bezonnen over de wijze waarop het leefmilieu in Vlaanderen, maar ook op internationaal vlak, moet worden verbeterd. De Executieve heeft er zeer goed aan gedaan haar ogen niet te sluiten voor deze reële problematiek en ondanks alle kritiek in verband met de financiële middelen, toch de nodige kredieten voor leefmilieu in haar begroting in te schrijven. Het begin van het onderzoek van deze problematiek was de Commissie die in 1989 werd samengeroepen in verband met het MINA-Plan. Wij hebben toen een poging gedaan een

Verhaegen

ruimer debat te krijgen dan een debat in het kader van de bespreking van de begroting. In de begroting 1990 zet de Executieve een belangrijke stap verder, namelijk het meerjarenplan waarover wij in de Vlaamse Raad zullen kunnen discussiëren en dat concrete financiële implicaties met zich brengt voor de begroting, zelfs wanneer dit ten nadele is van andere sectoren. Dat wil ik onderstrepen want wij zullen deze optie moeten nemen.

Ik was gevoelig voor een opmerking van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen die ons zeer duidelijk heeft gezegd dat wij met de middelen waarover wij nu beschikken dit meerjarenplan nooit zullen kunnen realiseren. Men moet zeer ernstig zoeken naar andere financieringsmiddelen dan de gewone dotatie waarover men nu beschikt.

In de voorliggende begroting is de beleidsruimte voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting met 15 procent gestegen. Voor de uitbouw van het MINA-Fonds kunnen 2,5 miljard nieuwe verbintenissen worden aangegaan. Dit zal worden opgesplitst in twee schijven : 1 miljard 250 miljoen wordt door de middelenbegroting gefinancierd, waaronder 350 miljoen afkomstig zijn van milieueffingen op het afval door OVAM. Voor de eerste keer zullen in het programmadecreet inkomsten worden gecreëerd voor de Vlaamse Gemeenschap via de milieueffingen.

Ik ben het volkomen eens met het principe : „de vervuiler betaalt”. De leden van de Vlaamse Raad kregen echter de afgelopen weken belangrijke brieven waarin werd gewezen op bepaalde moeilijkheden of onvolkomenheden.

De CVP-fractie steunt dit initiatief volkomen, maar vraagt een ernstige bezinning over en een verfijning van het decreet om de meest rechtvaardige inning te bekomen. Ik denk dat alle fracties het daarover eens zijn.

Is de nieuwe financiering voor deze sector, zoals omschreven in het programmadecreet, voldoende of moet er verder worden gegaan ?

De kredieten voor het bospatrimonium worden verdubbeld, dit wijst op een ernstige aanpak.

De Vlaamse Executieve heeft een tweede prioriteit bepaald, namelijk de welzijnssector.

Ik ben bezorgd voor deze sector en vraag daarvoor de aandacht van de Voorzitter van de Executieve en van de leden van de Vlaamse Raad.

Men voelt de problematiek van de welzijnssector goed aan als men door de toevalligheid van het leven regelmatig een avond doorbrengt in een instelling waar terminale oude mensen worden verzorgd of wanneer men tijdens de zittingen van het sociaal dienstbetoon met de vraag : „Waar moeten wij met deze familieleden heen ?” wordt geconfronteerd. De facturen van de opvang van oudere mensen in een dergelijke instelling lopen hoog op. In dat verband moet het debat dat nu wordt gehouden breder worden gezien dan de gewone bespreking van een middelenbegroting.

Ik ben voorzichtig met demografische voorspellingen. De maatschappij past zich immers snel aan een nieuw demografisch gegeven aan. De mensen worden ouder, maar blijven ook langer gezond.

Volgens de statistieken van het Nationaal Instituut voor de Statistiek voor de periode 1980-2040, staan wij voor een verouderende bevolking. De bevolking van Vlaanderen zal er in 2040 totaal anders uitzien dan thans het geval is. Dat is natuurlijk nog een lange periode, maar het beleid evolueert meestal zeer traag. Het aantal 60-plussers dat nu 19 procent van de Vlaamse bevolking bedraagt, zal toenemen tot 35 procent in 2040. In 2025 zal één op vier ouderen behoren tot de groep van de hoogbejaarden, dit wil zeggen ouder dan 80 jaar. In 2040 zal één op twee Vlaamse inwoners niet actief zijn. Een krimpende jonge bevolking zal dus de lasten dragen voor de opvang van de oudere bevolking. Dit heeft een zeer grote weerslag, niet alleen op de arbeidsmarkt, maar ook op de totaliteit van het politieke en maatschappelijke leven zoals onderwijs, recreatie, toeris-

me, huisvesting, geneeskundige verzorging, enzovoort. De vraag rijst of wij uit deze grote maatschappelijke uitdaging de financiële consequenties durven trekken. Er zal onvermijdelijk een groot spanningsveld ontstaan tussen enerzijds de toenemende behoeften aan dienstverlening voor de ouder wordende bevolking en anderzijds de beperkte budgettaire middelen. Ik denk ook aan de professionele hulpdienstverlening aan huis, aangepaste woningen, specifieke gezondheidszorgproblemen enzovoort.

Collega's, in 1990 wordt een Vlaams Welzijnscongres gehouden. Ik hoop dat dit niet alleen een contestatiecongres zal worden. Wij zouden er in een ruime maatschappelijke context, moeten kunnen evalueren en inventariseren. Er zouden voorstellen moeten worden geformuleerd om de problemen van het spanningsveld dat zich de eerstvolgende tien jaar zal aftekenen, te kunnen oplossen. Tevens zullen alternatieve financieringsmogelijkheden moeten worden gevonden. Ter zake verwijs ik naar artikel 21 van het ontwerp van programmadecreet in verband met serviceflats, doch dit zal niet volstaan.

Voor de gezins- en bejaardenhulp, voor de thuislozen en voor de migranten werd een half miljard ingeschreven. Dit bedrag is echter onvoldoende als men weet welke projecten de gemeenten hebben ingediend.

Een volgend probleem betreft de kinderopvang. Ondanks de daling van het geboortecijfer is het een feit dat jonge vrouwen meer en meer te kampen hebben met stress wanneer zij een economische activiteit moeten combineren met de lasten van een gezin. Aan dit maatschappelijk gegeven zou meer aandacht moeten worden besteed en de financiële mogelijkheden ter zake moeten worden verruimd.

Inzake het gezondheidsbeleid heeft de Executieve terecht een programma uitgebouwd voor een belangrijke modernisering van de psychiatrische instellingen. Wij danken de Executieve voor de aandacht die zij aan dit belangrijk maatschappelijk probleem besteedt.

Verhaegen

die een sleutelrol vervullen bij de cultuurspreiding, mag niet verslappen. Voor dit standpunt zal ik zeker steun vinden bij de leden van de Vlaamse Raad.

Wij moeten het hoofd bieden aan de weerslag van de Europese eenmaking voor de kleine cultuurgemeenschappen. Er zijn een paar initiatieven genomen. Waar wij gevochten hebben voor de culturele autonomie in ons land, mogen wij ons toch niet laten verdrinken door de hegemonie van enkele dominante culturen binnen de EG. Ik vraag dus uiterste belangstelling voor de bescherming van onze taal, zelfs wanneer de Nederlanders daar minder gevoelig zouden voor zijn. Wij zijn in elk geval gevoelig voor het behoud van onze taal en wij vragen dat er een concrete politiek voor de bescherming van de kleinere taalgroepen en cultuurgemeenschappen wordt gevoerd.

Het mediabeleid is een delicaat probleem. Ik herinner mij de maandenlange ideologische discussies over het kabeldecreet. Ter zake wil ik daarover mijn strikt persoonlijke mening geven, die misschien niet helemaal mijn fractie bindt. Ofschoon het een delicaat probleem is, pleit ik voor het laten wegvallen van apriori's en alle monopolies. Ik ben niet blind voor de snelle evolutie, die zich op dit ogenblik in het medialandschap voordoet. Het zou vanuit de Vlaamse Gemeenschap een fout zijn zich in bepaalde posities vast te zetten, zodanig dat er geen gesprek meer mogelijk is. De laatste twee jaar is dit dossier zo snel geëvolueerd dat wij absoluut een nieuwe discussie dienen aan te gaan ten einde te bepalen hoe wij in de toekomst het mediabeleid wensen te voeren.

Ik heb soms de indruk dat het internationaal beleid niet onze zorg is. We stellen ons veel te schuchter op. Hier licht nochtans voor Vlaanderen een enorm wijd en vruchtbaar veld.

Er wordt gepoogd een onderscheid te maken tussen het culturele en het economische internationale beleid. Ter zake is er geen onderscheid. Deze twee moeten op elkaar inspelen

en dienen één groot geheel te worden. Nadat wij in het buitenland naar voren zijn gekomen met onze prachtige culturele producten, dienen wij beide aspecten van het Vlaams buitenlands beleid te onderzoeken om te weten in welke richting wij willen gaan en welke middelen wij daarvoor ter beschikking willen stellen. Ter zake wil ik enkele suggesties formuleren.

Wij dienen te streven naar een prioritaire samenwerking met Nederland ; een doeltreffende bescherming van onze Vlaamse belangen bij de EEG-instellingen, vooral inzake vertalingen ; een evaluatie van de culturele akkoorden. Wie het interesseert kan al deze akkoorden vergelijken en nagaan hoezeer deze van mekaar verschillen. Wij dienen eveneens te streven naar grensoverschrijdende samenwerking tussen lagere overheden en blijvende aandacht voor het samenwerkingsakkoord met de Duitstalige Gemeenschap. Inzake het exportbeleid denk ik niet dat de amper 185 miljoen, voorzien voor het stimuleren van de export, toereikend zullen zijn. Wij beschikken evenwel niet over meer financiële middelen. Dat is misschien toch het domein waar wij met de andere Gewesten en de nationale overheid door middel van een samenwerkingsakkoord het exportbeleid op een valabele wijze kunnen uitbouwen, met meer financiële middelen dan waarover wij nu op de drie niveaus beschikken.

Dames en heren, het thema van de lokale besturen — en de aandacht ervoor — was een groot knelpunt in de Commissie voor Binnenlandse Zaken. Wij moeten inderdaad eerlijk toegeven dat de Commissie niet zo maar geneigd was deze begroting goed te keuren. Wij hebben trouwens samen in deze zin een suggestie — het is geen resolutie maar een dringende oproep — gedaan ten aanzien van de Executieve. Mijn vraag is dan ook dat de Executieve ernstig rekening zou houden met het verzoek, uitgaande van de Commissie.

Onze fractie blijft een grote voorstander van de decentralisatie, omdat het een ramp zou zijn mochten wij het centralisme van de nationale Rege-

ring in de Vlaamse Gemeenschap terugvinden. Dit kan niet.

Decentralisatie betekent verantwoordelijke personen voor de lokale bevolking, voor de lokale noden, zodat het beleid meer effectief kan inspelen op deze lokale noden. Ook moet er een reële inspraak van de burgers op het gemeentelijk vlak worden uitgebouwd. Ik geloof er sterk in ; het moet dan ook een uitdaging zijn voor het beleid van deze Executieve. Ter zake is het Gemeentefonds inderdaad een knelpunt.

Thans kom ik tot de twee maatregelen. Ten eerste, de dotatie blijft dezelfde als in 1989. De Executieve heeft echter gesteld dat zij voor 1991 deze bevrozing niet meer zou hantieren.

Ten tweede, belangrijker nog, is dat vanaf 1992 een nieuw Vlaams Gemeentefonds zal worden opgericht. Dit behelst twee belangrijke aspecten : de vastlegging van de dotatie, maar ook vastlegging van de aangroei ervan. Vervolgens zal er een bepaling zijn — wat het meest pijnlijke aspect is — van de criteria.

Collega's, in feite hebben wij het tweede belangrijke probleem uit eigen handen gegeven en overgedragen aan de Executieve, omdat wij het onderling niet eens waren over de wijze waarop deze criteria moeten worden vastgelegd.

De vraag rijst of wij dit volgend jaar of over twee jaar zullen kunnen. Indien dit niet het geval mocht zijn, zal er een voortdurende frustratie zijn van de landelijke gemeenten ten aanzien van de grote steden.

Mijns inziens is het de moeite waard op het politieke vlak over deze twee uitdagingen te discussiëren, zowel over de aangroei van het Gemeentefonds als over de herverdeling van de financiën.

Inzake huisvesting werden door de Commissie ernstige klachten geformuleerd. Ik ben het er mee eens : in feite is de verhoging van de betalingskredieten slechts bestemd voor de in-tresten en kapitaalaflossingen. De prefinancieringsmachtigingen wer-

Verhaegen

den afgebouwd, wat een positief punt is. De vraag is echter of wij voor de toekomst met deze middelen aan de volgende prioriteiten kunnen tegemoetkomen : aangepaste woningen voor zwakkere bevolkingsgroepen, nieuwbouw in economisch minder ontwikkelde gebieden, onderhoud en aanpassing aan de hedendaagse behoeften van woningen van erkende vennootschappen, projecten in het kader van de stadsrenovatie.

Thans kom ik tot het luik van de economie.

Het verheugt mij dat het Fonds voor Economische Expansie, sector KMO, gestegen is. De Minister werkt aan de hervorming van de expansierichtlijnen.

Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe ter zake enkele suggesties te doen.

Wij moeten aandacht hebben voor de startende zelfstandigen. In deze sector is inderdaad heel wat vervat aan creativiteit. Wij moeten dus ook maximale aanmoedigingen blijven geven.

Ik ben het eens met de verhoging van de investeringsdrempel, maar hij mag geen rem zijn op de aanmoedigingen voor deze startende zelfstandigen en voor sommige KMO's.

Vervolgens zal de nadruk worden gelegd op milieu, energie en tewerkstelling. **Daarmede** ben ik het eens, maar er moet ook belangstelling zijn voor de nieuwe toegepaste technologie. Iemand die de moed heeft zich daarvoor in te zetten, moet worden aangemoedigd.

Inzake export verwijs ik naar het ernstig uitbouwen van een samenwerkingsakkoord.

De sector Openbare Werken en Vervoer is de meest gevoelige omwille van de beperking van het investeringsprogramma. Ik ben blij dat de zwakke weggebruiker meer aandacht krijgt. Ook het mobiliteitsprobleem moet worden aangepakt. De Vlaamse Havencommissie betekent een ruim werkterrein. Wij moeten afwachten hoe dit in de komende jaren zal evolueren. Ten slotte is er nog

Brussel, ons zorgenkind en een beetje het voorwerp van mijn vrees. Het budget is sterk gestegen.

Wij moeten de Vlaamse Gemeenschapscommissie zeker in staat stellen op een zinvolle wijze met haar werkzaamheden te starten, maar gemeenschapsmateries blijven onze materies, onze zorg en onze verantwoordelijkheid.

Ik kom tot mijn conclusies. Zoals ik in mijn inleiding heb gezegd, moet bij de beoordeling van dit ontwerp van begroting rekening worden gehouden met de moeilijke financiële situatie. Men kan zelfs spreken van een crisisbegroting. Door de verplichte deelname aan de sanering van de overheidsfinanciën, zoals opgelegd door de financieringswet, zijn de financiële middelen van de Vlaamse Gemeenschap momenteel beperkt. Een gezond financieel beleid is momenteel de hoofdbekommernis van de Vlaamse Executieve en dit steun ik. Conform het Regeerakkoord van februari heeft de Vlaamse Executieve vastgehouden aan een orthodox budgettair beleid, ook wanneer dit belangrijke negatieve effecten had. Wij moeten dus zoeken naar beleidsprioriteiten, ook wanneer dit nadelig is voor andere sectoren. In de begroting 1990 vinden wij reeds een aantal van deze prioriteiten terug. Ik heb daarop reeds gewezen en wij zijn het daarover eens. Wij vragen echter voor andere beleidsdomeinen, waartoe essentiële groeisectoren behoren, te zoeken naar eventueel alternatieve financieringsmogelijkheden. Wij pleiten er vooral voor dat de Executieve in haar beleid plaats maakt voor decentralisatie. We moeten ook streven naar een consensus inzake belangrijke beleidsproblemen op het vlak van onderwijs, havens en gemeentebeleid.

Met deze algemene bedenkingen sluit ik mijn uiteenzetting af. De CVP-fractie zal met veel kracht de begroting voor 1990 goedkeuren. Wij hopen dat we in de Vlaamse Raad over de speciale aandachtspunten die ik in het derde deel van mijn uiteenzetting heb opgesomd, een ruim en opbouwend overleg kunnen hebben en een consensus kunnen bereiken,

om zo het Vlaams Parlement ten volle zijn rol te laten spelen. (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, tijdens deze algemene bespreking van de begroting 1990 wens ik mijn uiteenzetting uit te splitsen in twee onderdelen.

Ten eerste, de visie van de PVV op deze begroting zelf en het begrotingsbeleid van de huidige Vlaamse Regering.

Ten tweede, de algemene bedenkingen rond de toekomst van Vlaanderen na de voorbije staatshervorming.

U zult wel begrijpen dat de toonaard van mijn uiteenzetting iets anders zal zijn dan die van de voorgaande spreker, de heer Verhaegen, die in alle omstandigheden de meest loyale fractieleider van de meerderheid blijkt. In een eerste reactie hebben wij de begroting 1990 vergeleken met de slechtste Belgische begroting uit het verleden, de zogenaamde Mathot-begroting.

Minister G. Geens : Die vergelijking is wel een beetje voorbarig.

De heer A. Denys : Dat was een spontane reactie omdat wij vaststelden dat de lopende uitgaven zo sterk waren gestegen. Volgens ons klopte er iets niet. Een nadere analyse bevestigt deze eerste indruk. Deze begroting wordt gekenmerkt door acht negatieve aspecten die we ook terugvonden in die Mathot-begroting.

Ten eerste, het sluipend omzeilen van de vastgelegd begrotingsnorm.

Ten tweede, de onduidelijkheid inzake saneringsdoel op halflange- en lange termijn.

Ten derde, de verfoeilijke begrotingstechniek zoals nieuwe prefinancieringen en debudgettering.

Ten vierde, de slordigheid bij de opmaak van de begroting.

Ten vijfde, het introduceren van verdoken volmachten.

Ten zesde, de onderschatting van de uitgaven.

Denys

Ten zevende, de invoering van verkapte belastingen.

Ten achtste, de weinige saneringen zijn geen structurele ingrepen maar doorschuifoperaties en éénmalige verminderingen op de rug van de gemeenten en de provincies.

Deze acht negatieve kenmerken wil ik even kort omschrijven en toelichten.

Ten eerste is deze begroting in tegenstrijd met de eigen begrotingsnorm. Het Regeerakkoord bepaalt : „de evolutie van de globale uitgaven zal rekening houden met de evolutie van de globale middelen die voortvloeien uit de financieringswet”. Volgens de financiewet waren er in 1989 329,132 miljard beschikbaar ter financiering van de Vlaamse bevoegdheden, en in 1990 377,907 miljard, hetzij een stijging van 2,7 procent van de globale middelen.

De globale uitgaven daarentegen stijgen met 4,05 procent. ten opzichte van de begroting 1989, wat trouwens ook 1,05 procent meer is dan het inflatieritme van 3 procent en bijgevolg 1,05 procent meer is dan de zogenaamde nulgroei van de uitgaven.

Een eerste grote vaststelling : er is niet bespaard op de uitgaven.

Een tweede grote vaststelling : het feit dat u binnen het natuurlijk tekort blijft ondanks een reële stijging van de uitgaven met 1,05 procent, kan dus niet anders dan via een verkapte belastingverhoging zoals milieuheffing en onorthodoxe begrotingstechnieken, zoals méér prefinancieringen en meer debudgetteringen. Ik kom daar straks op terug.

Een tweede negatief kenmerk is de onduidelijkheid inzake saneringsobjectief. Ik heb nogmaals het Regeerakkoord erop nagelezen en een jaar na de feiten blijkt dat de saneringsnorm zeer zwak omschreven is :

„Op deze wijze wordt het opbouwen van nieuwe schuld door de Vlaamse Gemeenschap op een evenwichtige wijze verdeeld tussen de huidige en de toekomstige generaties en wordt

het Vlaams sneeuwbaaleffect inzake de financiële lasten voorkomen.” Sta mij toe enkele bedenkingen bij deze passage uit het Regeerakkoord te maken. Het doorbreken van het sneeuwbaaleffect als norm is volledig voorbijgestreefd.

Het opbouwen van nieuwe schuld wordt geaccepteerd. Er wordt niet geijverd om de bestaande schuld te stabiliseren en er wordt niets gedaan om de oude schuld af te bouwen.

Dat is trouwens de kritiek die de PVV heeft op de norm, vooropgesteld door de SERV. Zij stabiliseren de schuld. Er is geen scenario om de schuld af te bouwen. De Vlaamse Raad moet hier oog voor hebben want dit is ten nadele van de Vlaamse belastingbetaler. Het stabiliseren van de schuld op het peil van vandaag is een onhoudbare situatie omdat ter zake de Europese concurrentie veel te groot is.

In de Commissie hebben wij drie tabellen naast elkaar gelegd, die op geen enkele wijze werden weerlegd.

Een eerste tabel over de evolutie van het gecumuleerd tekort tot en met 1995 : 222,190 miljard volgens de SERV-begrotingsnorm.

Een tweede over de evolutie van het gecumuleerd tekort tot en met 1995 : 60,113 miljard, gebaseerd op het ingebouwd tekort.

Een derde tabel over de evolutie van het gecumuleerd tekort tot en met 1995 : 225,570 miljard, op basis van een spontane begrotingsevolutie gebaseerd op het uitgavenmechanisme, zoals geïnstalleerd in het beleid voor 1990.

Dus op basis van de in de begroting voorziene uitgavenmechanismen moet men tegen 1995 een gecumuleerde bij komende saneringsinspanning leveren ten bedrage van 165 miljard om de norm te halen.

Ten derde, in deze begroting vinden wij opnieuw een aantal verfoeilijke begrotingstechnieken.

Mijnheer Verhaegen, ik heb u niet goed begrepen wanneer u zei dat hier werk werd gemaakt van de afbouw

van de prefinancieringen. Integendeel, de prefinancieringen zijn opnieuw verhoogd. Er zijn altijd prefinancieringen geweest, dat heb ik nooit betwist. Tijdens de vorige regering stelden wij jaarlijks echter een weliswaar te lichte afbouw vast.

Nu worden niet alleen de bouw- en de saneringspremies geprefinancierd, maar worden zelfs de annuïteiten gefinancierd via nieuwe leningsmachtigingen. Dit zijn debudgettering in het kwadraat. Dat is het ergste wat men kan meemaken op het vlak van de prefinanciering en op het vlak van de debudgettering.

Wat bijzonder verfoeilijk is — en men doet zelfs de moeite niet om dit te verantwoorden — is de debudgettering die wordt toegepast voor de prefinanciering van het Fonds voor Provinciale en Gemeentelijke Schoolgebouwen, voor het Gebouwenfonds van de Rijksscholen en voor het Nationaal Waarborgfonds. Men voert daar plots een debudgettering in voor een bedrag van ongeveer 3,5 miljard zonder daarvoor enige verklaring te geven. Iedereen pleit op alle niveaus voor de afbouw van de debudgettering, maar hier voert men ze opnieuw in.

Een derde gevaarlijke begrotingstechniek is daarenboven dat de gewestelijke overheidsfinancieringsinstelling, de GIMV wordt belast met bepaalde prefinancieringstaken. Dit is in feite in strijd met de artikelen 59bis en 107quater. Wettelijk kan zoiets enkel met een organiek decreet, zoals het Rekenhof trouwens terecht opmerkte.

Mijnheer de Minister, zal de Executieve in dat verband een decreet indienen ? Zoals het nu is geconcipeerd zou de GIMV kunnen worden belast met bepaalde prefinancieringstaken.

Een vierde negatief kenmerk is de slordigheid bij het opstellen van de begroting. Mijnheer Verhaegen, ik wil een onderscheid maken tussen de fundamentele opmerkingen en de opmerkingen van het Rekenhof die verband houden met de nieuwe opmaak van de begroting. Bij het starten van een nieuw systeem wordt men auto-

Denys

matisch geconfronteerd met een aantal zaken die, dank zij de ervaring, nadien moeten worden weggewerkt. De opmerkingen die ik heb weerhouden hebben niets te maken met het nieuwe systeem, maar zijn fundamenteel. Zij hebben veeleer te maken met slordigheid. Naar mijn gevoel zijn dat op de eerste plaats de discordanties tussen sommige bedragen zoals ze vermeld zijn in het verantwoordingsprogramma en deze die voorkomen in de uitgavenbegroting en de administratieve begroting. Dit is onder meer het geval voor de programma's voor waterwegen, voor havens en voor wegen. Er heerst ook onduidelijkheid in verband met het probleem van de reeds betaalde onderwijslast. Wij vinden hiervan niets terug in de begroting en dat is niet normaal. Er is ook de zeer terechte opmerking van het Rekenhof dat het aantal programma's in de begroting dat volgens de codificatie het aantal 990 toelaat, kunstmatig wordt beperkt tot 99.

Een vijfde kenmerk is dat men via deze begroting opnieuw een aantal verdoken volmachten introduceert.

De heer H. De Loor : Over volmachten kan best worden gezwegen.

De heer A. Denys : Mijnheer De Loor, ik ben tevreden dat u mij onderbreekt. Ik ben eind 1981 in dit Parlement verkozen. Dat was de periode tijdens dewelke de Regering volmachten vroeg. Als jong parlementslid ontgoochelde zulks mij ten zeerste. Ik stel inderdaad een verschuiving vast. Toen had het Parlement meer inspraak, meer controle en kwam ook meer aan bod dan vandaag het geval is, zonder dat nu met bijzondere machten wordt geregeerd. Ik ben geen voorstander van bijzondere machten, maar het systeem zoals het vandaag functioneert, is nog veel slechter en beknot ons als parlementsliden veel meer dan in 1982, 1983, 1984 en 1985.

De heer H. De Loor : U doet de waarheid geweld aan.

De heer A. Denys : Zoals nu wordt gewerkt, tart elke verbeelding. Dit

heeft niet alleen te maken met de verhouding tussen Regering-Parlement of met het dubbelmandaat, maar ook nog met een aantal andere zaken. De enige oplossing kan er slechts in bestaan het dubbelmandaat te ontdebelen. Dan pas zou kunnen worden overgegaan tot een systeem waarbij de ene week commissievergaderingen worden gehouden en de andere week openbare vergaderingen. Het is de enige manier om tot een normale verhouding te komen. Bijzondere machten of geen bijzondere machten, het komt er alleen op aan dat de parlementsliden meer hun controlerecht kunnen uitoefenen.

Collega's, een eerste voorbeeld van de bijzondere machten die in deze begroting zijn ingebouwd, is terug te vinden in artikel 85 waarbij de verbintenissen niet worden geplafoneerd door de bedragen die in het decreet zijn voorzien ; wel wordt een blancocheque gegeven aan de Executieve.

Tweede voorbeeld : een gebrek aan verantwoording. Inzake waterwegen bestaat geen gedetailleerd overzicht van de investeringskredieten.

Derde voorbeeld : een zeer ruime aanwending van de expansiefondsen. Ook dit ontsnapt aan de controle van het Parlement.

Een zesde groot negatief kenmerk van deze begroting is de onderschatting van de uitgaven.

Inzake scheepskredieten stellen wij vast dat een plafond van 506 miljoen wordt voorzien. Iedereen weet dat een dergelijk bedrag alleen volstaat om de uitgaven voor verbintenissen uit het verleden vast te leggen. Toch wordt een machtiging gegeven om voor 4,2 miljard scheepskredieten ten laste van het Fonds te verlenen.

Wat de onderwijslasten betreft, ontbreekt de verrekening van de reeds gedane uitgaven ; dit moet hoe dan ook een weerslag hebben op de uitgavenbegroting van 1990.

Inzake leerlingenvervoer staat het nu reeds vast dat de voorliggende kredieten ontoereikend zullen zijn, waardoor de tijdige betaling van busdienstexploitatie in gevaar komt.

Bovendien werd nog een opmerking gemaakt door het Rekenhof in verband met de inrichting van de radar-keten met televerbindingssysteem langs de Schelde en de Belgische kust. Men verwacht ter zake meer dan 100 miljoen frank verwijlrenten en prijsherzelingen die in de begroting niet zijn ingeschreven.

Een zevende negatief kenmerk van deze begroting is de invoering van verkapte belastingen, onder meer wat de milieuheffingen betreft. Collega Verhaegen heeft ook dit punt aangehaald. Indien alle milieuheffingen tot doel zouden hebben als investeringen te dienen, zou ik akkoord kunnen gaan. Wij stellen echter vast dat zulks niet het geval is of kan zijn. In de eerste plaats wordt de milieuheffing ingevoerd om de begroting te ontlasten. Vroeger werden de investeringen in waterzuiveringsstations voor 100 procent in de begroting opgenomen. Nu stellen wij vast dat 40 procent uit de begroting wordt gelicht. Wij stellen ook vast dat van de ingeschreven bedragen amper de helft zal kunnen worden geïnvesteerd. Zoals u weet, is de procedure nu zo omslachtig dat zij in de praktijk niet kan worden uitgevoerd. Voor ons blijft dit ongetwijfeld een verkapte vorm van belastingen.

Een achtste negatief aspect van de begroting — en misschien nog wel het belangrijkste — is het ontbreken van echte saneringen. Collega Verhaegen, ik hoor u zeggen dat wij over te weinig middelen beschikken, maar laten wij ons niet met die illusie begoochelen. Als wij de globale overheidsschuld aanzienlijk willen verminderen — en het is belangrijk dat de Vlaamse Raad zich daarover bekommert — dan moeten wij nog jarenlang saneren. Wat ons bekommert in deze begroting is het feit dat er geen structurele saneringen in voorkomen, alleen doorschuifoperaties. En het voorbeeld van de debudgettering van 3,9 miljard voor schoolgebouwen is het meest flagrante voorbeeld. Verder stellen we vast dat er bespaard wordt op de rug van gemeenten en provincies. Deze Regering stapt af van het vroegere principe waarbij de uitgaven van het Gemeentefonds en het Provinciefonds

Denys

volgens hetzelfde tempo evolueerden als de uitgaven van de overheid. Dat principe viel soms wel nadelig uit voor dat Fonds, maar er zat tenminste een logica in. Nu Gemeente- en Provinciefonds geregionaliseerd zijn, stellen we vast dat hun uitgaven geblokkeerd worden op het bedrag van 1989, terwijl de uitgaven van de Vlaamse overheid met 4,01 ten honderd stijgen.

Een ander voorbeeld van een niet-structurele sanering is de blokkering van de investeringsprogramma's. Ik kan aannemen dat men op de investeringen bespaart als men globaal saneert. Dat hebben vorige Regeringen gedaan en dat was logisch. Ik vind het echter niet logisch de lopende uitgaven met 4,01 ten honderd te verhogen en de duurzame investeringen met 10 ten honderd te verminderen. Minister Schiltz van de nationale Regering had gelijk toen hij zei dat de Vlaamse Regering het pad van de consumptiebegrotingen opgaat. Besparen op duurzame investeringen en de lopende uitgaven verhogen, is een niet onbelangrijke en gevaarlijke verschuiving.

Collega's, deze uitgebreide analyse van de begroting toont duidelijk aan dat de nieuwe Vlaamse aanpak inzake begrotingsbeleid, vooral geïnspireerd door de CVP-SP-coalitie, geenszins verschilt van het begrotingsbeleid dat de nationale overheid op het einde van de jaren zeventig voerde. Het begrotingsgeweten is in Vlaanderen vervaagd tot een schim. De bekommernis tot saneren wordt alleen met woorden beleden, uit de daden blijkt alleen de consumptie.

Dan kom ik tot het tweede deel van mijn uiteenzetting.

Op 18 oktober 1988 werd in deze Raad een nieuwe Vlaamse Regering geïnstalleerd. Een uitgebreide, proportionele Regering met bevoegdheden die méér dan drie keer zo ruim waren dan vroeger. Ondanks de grote bevoegdheidsoverdracht startte voor ons deze Regering in mineur en voelden wij ons als een feitelijke oppositie.

De reden was eenvoudig : deze Regering was niet gebaseerd op de wil van de Vlaamse kiezer, die geopteerd had voor het verderzetten van een CVP-PVV-coalitie. Het boek van Hugo De Ridder „Sire, geef mij 100 dagen” heeft ons toenmalig gevoel nog eens duidelijk bevestigd. Een staatshervorming op grond van nationale machtsbelangen van de grootste partij in Vlaanderen en de grootste partij in Wallonië kan geen staatshervorming zijn die de bevolking aanspreekt, omdat het belang van de burger nooit prioritair werd gesteld. Geen enkele Vlaamse burger kan zeggen dat hij of zij vandaag beter en vlugger bediend wordt door de overheid. Van al de grote bevoegdheidspakketten die overgeheveld zijn, is nergens merkbaar dat, wat we als Vlamingen zelf doen, ook nu beter doen dan voorheen. Ik denk aan het grote bevoegdheidspakket van onderwijs. Wij hebben altijd gezegd dat de regionalisering van het onderwijs het middel moest zijn om het overlappend werk inzake onderwijs — ik denk aan de enorme versnippering van subsidies inzake vorming, scholing, herscholing — samen te brengen. Ter zake hebben wij in de Vlaamse Raad een initiatief genomen. De materies inzake Onderwijs die vroeger tot diverse deelcommissies behoorden hebben wij samengebracht in één Commissie Onderwijs, precies met de bedoeling om die overlapping weg te werken. Ik stel vast dat in de praktijk in deze begroting niemand van de Executieve bereid is een meer gecoördineerd beleid te voeren. Alles blijft zoals voorheen.

Het tweede grote bevoegdheidspakket is het geregionaliseerde openbaar vervoer. In de praktijk begint dit manker en manker te lopen.

In de plaats van dit te remediëren, heeft men slechts één bekommernis : hoe kunnen we een nieuwe gepolitiiseerde structuur opzetten, met name een gecentraliseerde Vlaamse openbare vervoermaatschappij.

Men spreekt van decentralisatie en dus het bestuur dichter bij de burger brengen. Nog nooit echter zijn de gemeenten zo betutteld geweest door een centrale overheid als nu door de

centralistische Vlaamse Regering. Onze kritiek op de verwarde directieven van Minister Van den Bossche krijgt nu in alle hoeken navolging : de heer Cardoen in naam van de CVP, de VU, Agalev. Iedereen klaagt nu aan, wat reeds vorig jaar door de PVV werd gezegd.

Het beleid inzake openbare werken is, ondanks de zoveel Sinterklaasbezoeken van Minister Sauwens, nog even conservatief als vroeger. Er is niet meer veiligheid gekomen voor de zwakkere weggebruikers, het fileprobleem wordt groter van dag tot dag. Ik zie geen enkel voorstel van Minister Sauwens om daar tot een verbetering te komen.

De SP zou een nieuw economisch beleid brengen, selectiever optreden en meer aandacht besteden aan de kleinschaligheid en aan de ecologische aspecten. Collega Verhaegen heeft daarnet gezegd dat hij tevreden is met de verruiming van het Expansiefonds. Welnu, ik dacht dat wanneer de economische conjunctuur goed was, men minder middelen voor de economische expansie moest geven en dat men bij voorbeeld een verschuiving deed van economie naar leefmilieu. Wij stellen vast dat niettegenstaande een socialist thans de verantwoordelijkheid inzake het economisch beleid draagt, dit niet gebeurt. Er zijn nog nooit zoveel expansiesteun en andere subsidievormen verleend aan multinationals als nu. Er is één nieuw aspect in het economisch beleid. Ook dat hebben wij hier reeds vorig jaar aangeklaagd, met name de vermeerdering van het overheidsop treden via het versterken van de gewestelijke overheidsholding, de GIMV.

Het buitenlands beleid van Vlaanderen is nog nooit zo versnipperd, zo afwezig, zo onbestaande geweest als nu. Collega Deprez, ik denk dat u met hartzeer bekijkt wat thans gebeurt op het departement dat vroeger door u werd beheerd. De fractieleider van de Vlaamse Raad die het meest loyaal is ten opzichte van de Executieve, CVP-collega Guido Verhaegen, heeft in de Commissie, beter dan wie ook aangetoond welk non-beleid er op dat terrein gevoerd

Denys

werd. Ik kom thans tot het vijfde punt, met name het mediabeleid. Collega Verhaegen heeft ervoor gepleit de zaken opnieuw te bekijken. Ik heb nooit goed begrepen wat zijn bedoelingen zijn. Ik stel vast dat men thans steeds nieuwe zaken voorstelt. Wat wil de CVP werkelijk, want ik weet het niet meer. Men zegt dat er twee strekkingen zijn.

De heer W. Luyten : Wie zegt dat ?

De heer A. Denys : Ik geef u mijn vermoeden weer.

De heer E. Van Rompuy : Welke zijn die twee strekkingen ? Wie heeft dat gezegd ?

De heer W. Luyten : Het Laatste Nieuws ?

De heer E. Van Rompuy : Namen noemen !

De heer A. Denys : Ik hoor zeggen dat de tandem Van Rompuy-Geens tegenover de ACW-strekking zou staan. Ik weet niet of dit juist is. Men moet daarover in elk geval zo vlug mogelijk duidelijkheid scheppen.

Minister G. Geens : Mijnheer Denys, u is slecht geplaatst om te wijzen op tegenstellingen binnen onze partij. Ik hoorde onlangs mensen van de PVV beweren dat de BRT moest worden afgeschaft. Enkele dagen later verklaarde de Minister van Cultuur, bevoegd voor het mediabeleid, dat dit in feite niet de bedoeling was. U verwijt bepaalde groepen niet met één stem te spreken maar de kakofonie bij de PVV is minstens even groot.

De heer A. Denys : Mijnheer de Minister, als u ons citeert, moet u ons goed citeren.

De heer E. Van Rompuy : Dat geldt ook voor u, mijnheer Denys.

De heer A. Denys : Ik heb hier enkel een vermoeden uitgesproken, mijnheer Van Rompuy.

Er is geen tegenspraak tussen de verklaringen van Guy Verhofstadt en van Patrick Dewael.

Minister G. Geens : Neen ?

De heer A. Denys : Wij pleiten hier sedert meer dan drie jaar voor een gezonde herstructurering van de BRT. De Vlaamse Raad moet de moed hebben de opdracht van de BRT opnieuw te bekijken. Het ontgoochelt ons echter dat men hier enkel pleit voor een hogere dotatie en dat de Vlaamse Raad, de Vlaamse Executieve en ook de BRT zelf niet de moed hebben om de zaken structureel te herdenken. Als men blijft weigeren dit te doen, moet men minstens de moed hebben om op lange termijn in een meer radicale richting te denken.

Enkele weken geleden heb ik in een krant een interessant interview gelezen met Volksunie-fractie leider Van Grembergen. Het doet mij genoegen dat hij hier thans aanwezig is. In dat interview heeft de heer Van Grembergen voor een groot stuk de waarheid gezegd. Hij verklaarde immers dat de recente staatshervorming tot gevolg heeft dat wij nu beschikken over een Vorstenhuis en twee republieken, die volledig naast elkaar leven, zonder enige vorm van samenwerking en zonder hiërarchie. Dit is mooi gezegd maar het is toch een te simpele voorstelling van de zaken. Naast het Vorstenhuis hebben wij immers nog een centrale Staat, nog een derde republiek, namelijk Brussel, nog 62 excellenties en 3.000 kabinetsleden. Voor het overige heeft de heer Van Grembergen gelijk. Er wordt inderdaad volledig naast elkaar gewerkt zonder coördinatie en zonder hiërarchie. De omschrijving die de heer Van Grembergen geeft is in feite een karikatuur van een federaal land. Een federale structuur is immers gebaseerd op samenwerking.

De heer P. Van Grembergen : Ik heb willen bewijzen dat het in feite een confederale staat is en geen federale.

De heer A. Denys : U heeft in elk geval aangetoond dat het geen federale unie is in de zin zoals in het Regeerakkoord was bedoeld. U heeft in wezen bewezen dat de federale structuur in feite is uitgedraaid op een faillissement. Dit werd nog duidelijker onderstreept door een andere VU-topman, national Begrotingsminister Hugo Schiltz, tijdens het debat dat

vorige week in de Kamer plaats vond. Zijn suggestie om de weddeverhoging van de ambtenaren van de Franstalige Gemeenschap te betalen met overgebleven middelen uit de nationale pot, komt er op neer dat in onze federale structuur de Gemeenschappen niet de volle financiële verantwoordelijkheid hebben voor de bevoegdheden die hen werden toevertrouwd.

Meer zelfs, in zijn persoonlijke benadering in de Kamer vorige week sloot hij niet uit dat de groei van uitgaven van departementen die behoren tot de bevoegdheden van de regio's, in de toekomst verder zouden worden gefinancierd door middelen die vandaag behoren tot de nationale schatkist. Als dit niet het faillissement is van de financieringswet en de staatshervorming, dan kennen we er niets meer van. Dit is een pure aanfluiting van wat men een federale staatsstructuur noemt. Men zegt een federale unie te hebben uitgebouwd, maar de afstand tussen woord en daad wordt hier zeer duidelijk geïllustreerd door de uitspraken van twee eminente politici uit de meerderheid.

Er zijn dus zeer zware fouten gemaakt bij de recente staatshervorming. Het is duidelijk dat praten over de derde fase in de komende Gemengde Parlementaire Commissie slechts zin heeft als er kan worden gepraat over de mankementen van de financieringswet en van de recente staatshervorming. Met de bestaande structuur, zonder enige vorm van hiërarchie, zijn wij gedoemd om als Vlamingen en Walen uit elkaar te groeien, om ons internationaal belachelijk te maken. De globale overheidsfinanciën zullen blijvend worden gehypothekeerd. We verliezen de parlementaire controle op een groot aantal materies via de ontsnappingsweg van het Overlegcomité. De verantwoordelijkheid van besturen wordt onherkenbaar voor de burger. Wat dat laatste betreft is de Vlaamse Regering ook op de slechte weg. Er wordt door de Vlaamse Regering beslist om een milieubelasting in te voeren. In plaats van de moed te hebben om zelf deze inning te organiseren, creëert men onduidelijkheid met betrekking tot de verantwoordelijkheid

Denys

door de inning ten laste te leggen van de provincies.

De heer W. Luyten : Wilt u een nieuwe structuur creëren ?

De heer A. Denys : Neen, dat hoeft niet. U weet zeer goed dat de inning zonder problemen kan verlopen.

In een federale structuur moeten de besturen herkenbaar worden gemaakt. Zo moet de nationale overheid via een nationale fiscaliteit die op een nationale manier wordt berekend, herkenbaar zijn. Hetzelfde geldt voor de Vlaamse overheid, de provinciale en gemeentelijke besturen. Zo zal de burger beseffen wie politieke verantwoordelijkheid draagt.

Voor de burger die snakt naar eenvoud en duidelijkheid, begint dit alles op een doolhof zonder uitweg te lijken. Voor de budgettaire-gevoelige Vlaamse belastingbetaler wordt dit allemaal uitzichtloos en onoplosbaar. Voor de democratisch ingestelde Vlaamse burger die houdt van medezeggenschap en participatie, wordt de controle en de inspraak ongrijpbaar en onmogelijk gemaakt door het volmachtenbestuur van kernkabinetten en kasteelachtige overleggesprekken.

Voor de Vlaamse burgers met Europese en mondiale visie, die bekommerd zijn om de uitstraling van Vlaanderen in het buitenland, dreigt schaamte en terughoudendheid wegens de huidige karikaturale buitenlandse aanpak.

Voor de Vlaamse burger die houdt van een open en verdraagzaam Vlaanderen, is de manipulatie van sommigen om van de ethische problematiek een communautaire problematiek te maken — het katholieke Vlaanderen tegen het vrijzinnige Wallonië — een nieuwe schok.

Ik was erg geschokt door het recente Knack-interview van collega De Beul in verband met de interne VU-discussie over het abortusdebat. Het spijt mij dat hij hier niet aanwezig is. Dit interview heeft ons zeer veel geleerd, onder meer dat er bij de stemming in

de Senaat over abortus een soort geheim bondgenootschap bestond tussen bepaalde CVP- en VU-prominenten om te allen prijze aan te tonen dat er op filosofisch vlak een communautaire scheidingslijn bestaat tussen Vlaanderen en Wallonië.

De heer E. Van Rompuy : Is dat niet zo misschien ?

De heer A. Denys : De opmerking van collega Van Rompuy onderstreept mijn vrees dat men te allen prijze heeft willen aantonen dat wanneer er over abortus werd gestemd — 49 plus 4 onthoudingen tegen 51 — zich dan het katholieke Vlaanderen stelt tegenover het vrijzinnig Wallonië. Dat is het communautair uitbuiten van de ethische problematiek en dat heeft ons geschokt en maakt ons angstig voor de toekomst.

Collega Van Rompuy, ik dacht dat er in Vlaanderen een overgrote meerderheid was in alle partijen om het pluralisme in al zijn aspecten toe te passen. Wij hebben moeten vaststellen dat het gevecht voor het open en verdraagzaam karakter een nooit aflatende strijd wordt.

Tot collega De Beul zou ik het volgende willen zeggen. U bent een vrijzinnige in een neoconfessionele partij, ik ben een gelovige in een pluralistische partij, maar wij voeren dezelfde strijd. Een strijd voor een Vlaanderen waar iedereen gerespecteerd wordt, een Vlaanderen waarin elkeen vrij zijn overtuiging kan beleven, een Vlaanderen waarin geen enkele filosofische strekking zijn normen kan opdringen aan de anderen.

Mijnheer de Voorzitter, wij zouden geen liberalen zijn mochten we niet eindigen op een meer positieve noot. Gelukkig is er een lichtpunt merkbaar, met name dat deze coalitie aan het einde van haar Latijn is en wij waarschijnlijk heel vlug zullen verlost zijn van deze rampzalige Regering. Degenen die een beetje de polsslag van de Wetstraat aanvoelen, weten dat we nu aan het begin van het ontbindingsproces staan. De twistpunten stapelen zich op.

Er is niet alleen het abortus-njet van de CVP, er zijn de budgettaire CVP-

aanvallen op Schiltz, er zijn de SP-aanvallen op het buitenlands en Zaïre-beleid, er is het vooruitschuiven van het gevoelige TGV-dossier, er is de bemoeizucht van Van den Bossche over de materies van Lenssens, er is de media-onenigheid, er is de uitzichtloosheid van de derde fase. Kortom, het vertrouwen, de coherentie en de slagkracht van deze CVP-SP-VU-coalitie is volledig zoek. Voeg daarbij de stuurloosheid van deze Vlaamse Regering en het is niet moeilijk om te voorspellen dat in het voorjaar het regeringsschip op de klippen zal lopen.

Mijnheer de Voorzitter, wij zijn daar niet verdrietig om en hopen alleen maar dat er intussen niet meer onherstelbare fouten worden gemaakt. Hiermee wil ik dan ook besluiten, eigenlijk in dezelfde lijn en vorm zoals Herman Van Rompuy het CVP-congres heeft toegesproken inzake zwangerschapsonderbreking : „Deze Regering kan en mag niet lang meer duren”. (*Applaus bij de PVV*)

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dit is in feite het derde begrotingsdebat in een periode van 9 maanden. In februari was er het debat over de Regeringsverklaringen waarin wij de oriëntaties van het beleid hebben besproken. In juni hebben wij over de overgangsbegroting 1989 gediscussieerd en nu, in december spreken wij over de begroting 1990. Het wordt nu dus ook ernst.

Een begroting moet worden getoetst aan de hand van twee essentiële vragen. Ten eerste, gaat het om een realistische begroting, dit wil zeggen een zonder trucs en zonder opsmuk, die de werkelijke middelen en uitgaven zo nauw mogelijk raamt binnen de perken van de financieringswet van 16 januari jongstleden en die onaangename verrassingen voor de toekomst uitsluit ?

Ten tweede, vermits de nieuwe begrotingstechniek ook de bedoeling heeft via programma's het beleid van de Executieve sterk af te tekenen binnen de begroting, rijst de vraag of

Hancké

de beleidsoriëntaties gaan in de richting, aangekondigd in de beleidsverklaring, die we begin dit jaar bespraken en goedkeuren.

Kortom, in onze ogen gaat het om de vragen van realiteit en conformiteit. In verband met de eerste vraag verwijs ik naar het advies dat de SERV op 6 september jongstleden goedkeurde met betrekking tot de Vlaamse begroting. In dit lijvig en goed onderbouwd document werkte de SERV een eigen model uit voor de ontleding van de begroting, stelde de Raad bovendien een eigen begrotingsnorm voorop en werd een meerjarenontwikkeling berekend, zowel bij ongewijzigd beleid, bij doortrekken van de beleidsopties van 1989 en de daarin vervatte mechanismen, als na de recente beslissingen voor de begroting 1990. Deze meerjarenontwikkeling wordt toegepast op de verschillende sectoren, zoals onderwijs, economie, tewerkstelling enzovoort.

De belangrijkste vaststellingen van het SERV-advies waren de volgende.

Er wordt vooreerst een eigen begrotingsnormering bepaald, die moet toelaten om na de overgangsfase, na het jaar 2000, te starten vanuit een beheersbare begroting. Deze norm, die bepaald is in termen van schuldopbouw en rentelasten, legt een streng budgettair beleid op tijdens de overgangsfase van 1990 tot 2000.

De begrotingsnorm laat toe dat de uitgaven in de overgangperiode toenemen met 3,77 procent, waarvan 3 procent inflatie en 0,77 procent reëel. Aldus wordt afgeweken van het voor 1990 vooropgestelde begrotingstekort. De SERV acht 35 miljard toelaatbaar, terwijl de Vlaamse Executieve nu een begroting indient met een tekort van 28,8 miljard, of 32,7 miljard als men geen rekening houdt met de debudgettering van de schoolgebouwen.

Ten tweede, de belangrijkheid van de rubrieken wedden voor de administratie, onderwijs en van de toelagen voor de subsidieerbare sector stijgen van 49,6 procent in 1989 naar 54 procent in 1999. Indien de lonen de ont-

wikkeling van het BNP volgen, wat de hypothese van het basisscenario is, dan gaat 54 procent van de reële stijging van de middelen, hetzij 39 miljard tot het jaar 2000, naar deze rubrieken.

Ten derde, de sector onderwijs komt over tien jaar in een budgettair onhoudbare situatie. In de financieringswet is een overdracht van BTW-ontvangsten ingeschreven ter dekking van de onderwijsuitgaven, die een aanpassing ondergaan aan de hand van de denataliteitscoëfficiënt.

Bij onveranderde voortzetting van het onderwijsbeleid blijkt dat de BTW-dekkingscoëfficiënt stelselmatig afneemt tot 82 procent in het jaar 2000, wat dan een tekort van 32 miljard veroorzaakt. Dit tekort zal moeten worden opgevangen door, hetzij te snoeien in de onderwijsuitgaven, hetzij middelen die bestemd zijn voor andere beleidsterreinen te gebruiken voor het onderwijs, hetzij door nieuwe middelen te vinden, hetzij door een combinatie van de drie.

Ten vierde was er de belangrijke

vaststelling van de SERV dat de begrotingsvoorstellen voor 1990 van de Vlaamse Executieve een belangrijke afremming van de uitgaven teweeg hebben gebracht: niet alleen is er nominaal 20 miljard bezuinigd ten opzichte van 1989, maar ook reëel wordt circa 13 miljard besparingen op jaarbasis ingevoerd tot het jaar 2000.

Dat is een belangrijke vaststelling: zij wijst op de reële inspanning van de Vlaamse Executieve om zo dicht mogelijk de basismiddelen en het natuurlijk tekort te bereiken en als uitgangspunt voor het beleid te nemen. Zo schrijft de SERV op pagina 57: „De Vlaamse Executieve heeft een begroting voorgelegd die de uitgavendynamiek in 1990 duidelijk afremt, zodanig zelfs dat het netto te financieren saldo beneden het natuurlijk tekort uitkomt”. Maar uit de verdere gegevens van het SERV-advies blijkt ook dat deze belangrijke besparingsmaatregelen in de komende jaren nog moeten worden gevolgd door andere om binnen de hoger geschetste SERV-norm te vallen. Er moet eerlijkheidshalve aan toegevoegd worden dat de SERV kritiek

Deheer P. Dehez (CVP), verslaggever over de aanpassing van de begroting 1989 en de uitgavenbegroting 1990

Hancké

heeft op de debudgettering van de dotaties voor de schoolgebouwen en pleit voor een meer consequent doorrekenen van de lasten uit het verleden.

Als ik bijgevolg het SERV-advies samenvat, dan kom ik tot volgende conclusies.

Ten eerste, de huidige begroting blijft beneden het tekort dat de SERV aanvaardbaar acht : 35 miljard, zelfs rekening houdend met de debudgettering.

Ten tweede, de Executieve heeft voor de begroting 1990 een besparing gedaan ten belope van 20 miljard.

Ten derde, er moeten tot het jaar 2000 cumulatief nog voor ongeveer 45 miljard bijkomende besparingen gebeuren.

Ten vierde, de SERV is van mening dat de Executieve zich beter zou richten op de begrotingsnorm van de SERV, die neerkomt op een reële groei van de uitgaven van 0,92 procent per jaar, dan op het zogenaamde natuurlijke tekort, bepaald in de financieringswet. De SERV vraagt over dit voorstel een debat in de Vlaamse Raad. Het zou goed zijn daarop in te gaan.

Het SERV-advies is dus een eerste aanwijzing, om niet te zeggen bewijs, van de realiteitszin van deze begroting. Een tweede aanwijzing komt uit de uiteenzetting van de heer Geens. De Voorzitter van de Executieve wijst erop dat de begroting 1989, ingediend met een tekort van 20,7 miljard, realistisch, eerlijk en correct blijkt te zijn, zodat de bijkredieten van 1,4 miljard vrijwel geheel konden worden gecompenseerd. De heer Geens besluit : „Men kan ervan uitgaan dat zonder plotse tegenvallers inzake de uitgaven, de Vlaamse Gemeenschap voor 1989 geen leningfinanciering zal moeten aangaan. De uitgangspositie voor de toekomstige evolutie van de Vlaamse overheidsfinanciën, is dus stevig en gezond.” De Voorzitter bevestigt dat de simulaties op basis van de begroting 1989 voor volgend jaar een tekort van 49 mil-

jard zouden opleveren. Hij voegde eraan toe : „Toen reeds heb ik gesteld dat ik, en geen enkele die een beleidsverantwoordelijk kheid draagt zal mij tegenspreken, een dergelijk tekort niet zou aanvaarden. Vlaanderen mag zich niet overleveren, zoals de nationale overheid het einde van de jaren zeventig en begin van de jaren tachtig heeft gedaan, aan de ondraaglijke wurggreep van de zichzelf voedende financiële lasten van de overheidsschuld”.

Omdat in het Regeerakkoord een strikte jaarlijkse begrotingsnorm is gepland voor de globale uitgavenevolucie tot 2000, die overeenstemt met de evolutie van de in de financieringswet vermelde basisbedragen, wat dan moet leiden tot het zogenaamde natuurlijk tekort, is het aanvaardbaar tekort zowat 30 miljard, in feite 28,8 miljard. Op die wijze wordt een Vlaams rentesnieuwbaaleffect voorkomen en wordt een neutrale begroting tussen de behoeften van de huidige en toekomstige generaties tot stand gebracht. Met andere woorden : de Executieve heeft een projectie ondernomen van de uitgavenmechanismen begrepen in de begroting 1989 naar 1990 en heeft daarin voor 20 miljard geschrapt. Er is niet klakkeloos aanvaard dat de begrotingsgegevens van 1989 konden overgenomen worden in 1990, ook al beschikte de Executieve over zowat zeven miljard meer middelen.

Ik moge hier in herinnering brengen wat ik, namens mijn fractie reeds zei tijdens de bespreking van de Regeeringsverklaring van de Executieve in februari jongstleden en opnieuw tijdens de bespreking van de begroting 1989 in juni jongstleden. Ik beklemtoonde toen dat het voor de SP een eerste prioriteit is te ijveren voor een beleid van budgettair evenwicht, omdat schuldopbouw slechts de banken rijk maakt en de conservatieve krachten, die daar achter schuilgaan, versterkt. Dat moet een uitgangspunt worden voor de jaren, waarin de SP mee het beleid bepaalt : budgettaire orthodoxie is voorwaarde voor de tenuitvoerlegging van het progressieve ideeëngoed. Vermits die gedachte ook in de resolutie van het SP-congres van 21 en 22 oktober is opgeno-

men, kan ik met des te meer overtuiging verklaren dat we een neutrale en beheersbare begroting als een must beschouwen, al zouden we graag over meer middelen beschikken om veel meer te kunnen doen. En we hebben, wat dit betreft, onze geruststelling met de voorliggende begroting.

Een derde bewijs, ditmaal a contrario, van de geldigheid van deze ontwerp-begroting kan worden gevonden in het zogenaamde alternatief van de PVV. Zij heeft haar kritiek openbaar gemaakt op 1 augustus 1989 onder de titel „Vlaamse Begroting op zijn Belgisch”.

Laten we vooreerst vaststellen dat de PVV in juni jongstleden ook scherpe kritiek had geformuleerd op de begroting 1989. Die kritische bemerkingen zijn naderhand onjuist bevonden. Dat zou de PVV tot enige bescheidenheid moeten aanzetten. Wat waren die kritieken ?

Ten eerste, onderschatting van het tekort. Indien de PVV gelijk had, zou het netto-bijblad aanzienlijk groter moeten geweest zijn ; het herleidt zich tot 1,9 miljoen en dat is dus te verwaarlozen, want het komt overeen met 0,001 procent. Mogen we herinneren aan de tijd van Begrotingsminister Waltmiel ? Zijn begrotingen vertoonden steeds een tekort. Als de SERV nu een strenge begrotingsnorm hanteert, dan heeft dit te maken met het feit dat de tekorten uit de vroegere periode moeten geteld worden bij het natuurlijk tekort dat voortvloeit uit de financieringswet en een groot stuk van die tekorten dateren uit die periode.

De heer A. Denys : U richt zich rechtstreeks tot de PVV. Welnu, de kassituatie van de Vlaamse Regering werd op het einde van 1988 — en ik beschouw dat ogenblik als de beëindiging van de periode van het PVV-CVP-beleid — afgesloten met een overschot van 4 miljard. Waar u zegt dat er tijdens het beleid van Minister Waltmiel steeds bijkomende tekorten waren, is het integendeel zo dat er een globaal overschot van 4 miljard bestond. Dat kan worden getuigd door de huidige Minister van Begroting, de heer Geens.

Denys

Ter gelegenheid van de opstelling van de begroting 1989 zijn wij uitgegaan van – in de fondsen was een bijkomende uitgave voorzien van ongeveer 10 miljard frank, die er echter niet is uitgehaald – een wegname van de fondsen ten bedrage van 10 miljard frank en gesteld dat, als die uitgavemechanismen voor de komende jaren worden doorbroken, er in de toekomst een groter tekort zou zijn. Onze kritiek is niet weerlegd geworden. Ons kan niet het verwijt worden gemaakt dat wij onze prognose hebben gemaakt op basis van begrotingscijfers.

De heer L. Hancké : Met uw reactie, mijnheer Denys, bent u al vooruitgelopen op de tweede kritiek die u gemaakt heeft op de begroting 1989. U heeft het verwijt gemaakt dat zou worden ingeteerd op de begrotingsfondsen. U beweert dat de saldi van de begrotingsfondsen zouden worden opgesoupeerd.

De heer A. Denys : Er werd uitgegaan van de begrotingscijfers. Begin 1989 was er een overschot op de Fondsen van 40 miljard frank. Er restten nog amper 4 miljard frank.

De heer L. Hancké : Ik neem aan, mijnheer Denys, dat u de inleidende uiteenzetting van de Voorzitter van de Executieve heeft gelezen. Daarin zal u hebben geconstateerd dat eind september de saldi van de begrotingsfondsen met 12,5 miljard frank zijn aangegroeid. Er dient evenwel ook gezegd dat de Voorzitter van de Executieve enige voorzichtigheid inzake de evolutie van deze saldi voor de laatste maanden van 1989 in het vooruitzicht heeft gesteld.

De heer A. Denys : De beleidsplannen om die fondsen vlugger te ledigen zijn evenwel niet uitgevoerd. Hiervoor kunnen redenen van besparing worden ingeroepen. Een andere reden kan zijn dat 1989 een overgangsjaar was en nog niet alle instrumenten voorhanden waren om die beleidsplannen uit te voeren.

De heer L. Hancké : Mijnheer de Voorzitter, wij verkeren kennelijk in een toestand waarin alleen de oppo-

sitie de plannen van de meerderheid kent

De heer A. Denys : Wanneer men veertien miljard frank overschotten heeft in het begin en slechts vier miljard frank op het einde van het jaar, betekent zulks dat men de fondsen tien miljard frank ontnemt. Wanneer men dit jaar na jaar doet, moet het tweede jaar, simplistisch uitgedrukt, zes miljard frank bijkomend uit de begroting worden gehaald.

De heer L. Hancké : Mijnheer Denys, ik heb vastgesteld dat u in uw alternatief uitgaat van het standpunt dat de saldi van de begrotingsfondsen voor 1990 ook helemaal zouden worden afgeroomd. Ik verwijs naar de cijfers die verstrekt zijn door de Voorzitter van de Executieve om te affirmeren dat de saldi van de begrotingsfondsen integendeel aanzienlijk zijn aangegroeid, zij het, met alle voorzichtigheid die de Voorzitter van de Executieve heeft aangegeven, dat de mogelijkheid bestaat dat deze saldi in de laatste maanden van dit jaar niet meer zullen aangroeien maar integendeel zullen verminderen. De PVV wilde bovendien in haar alternatief van 1 augustus op deze begroting nog eens 14 miljard frank besparen.

Hoe wordt er dus bezuinigd ? De PVV wil besparen bij iedere Minister, behalve – wat politiek gezien niet onbelangrijk is – bij Minister Kelchtermans. Er wordt niet gezegd hoe, of slechts in algemene termen. Geens moet 150 miljoen frank inleveren op een begroting van 924 miljoen frank, De Batselier 4,1 miljard frank op 25,5 miljard frank, Lenssens 1,75 miljard frank op 29 miljard frank, De Wulf 1,3 miljard frank op 20,5 miljard frank, Kelchtermans moet niets inleveren, Weckx 600 miljoen frank op 5,4 miljard frank, Coens zoals gezegd blindweg 3,5 miljard frank op 174 miljard frank, Van den Bossche moet 1,757 miljard frank laten vallen op het naar hem genoemde fonds, dat naar Lenssens wordt getransfereerd op het BFMW, zodat Lenssens op een blanco-operatie komt te staan. Sauwens moet 1 miljard frank op 32,5 miljard frank besparen. De PVV houdt de schijn hoog. Ook haar

eigen Ministers ontsnappen niet aan de valbijl : Waltiel moet 1,2 miljard frank inleveren op 14,9 miljard frank en Dewael nog eens 400 miljoen frank op 13,3 miljard frank. De Ministers Lenssens en Dewael moeten respectievelijk 1,5 miljard frank en 400 miljoen frank inleveren als bezuiniging op de verzuiling, vooruitlopend op het debat dat hierover zal worden gehouden.

Mijnheer Denys, wanneer ik dit be- kijk evenals de tabellen die in uw alternatief zijn opgenomen, moet ik toch zeggen dat ik zelden een politieke partij in België met zulk een natte vinger begrotingen heb zien beoordelen en amendementen heb zien voorstellen. U had misschien wel de verontschuldiging dat dit alles gebeurde in een vakantieperiode en ik neem aan dat de studiediensten niet op volle krachten werkten.

De heer A. Denys : Ik had misschien beter vandaag mijn alternatieve begroting verdedigd, maar vermits ik dit reeds gedaan heb in de Commissie, vond ik het echter overbodig. Mijnheer Hancké, wat wij hier hebben voorgesteld ligt in de lijn van onze begrotingsvoorstellen van de jongste jaren. Wij zijn van oordeel dat ook de Vlaamse Regering, binnen het globaal overheidstekort, extra moet saneren. Daarom gaan wij niet akkoord met de SERV-norm, die de schuld stabiliseert. Voor ons moet zij naar beneden. Als men dat stelt, moet men er ook consequent naar handelen.

Wij hebben dat summier aangetoond en als in september dan het verantwoordingsprogramma is klaargekomen, hebben wij meer punctueel aangetoond op welke posten kan en moet worden bespaard. Ook onze eigen Ministers hebben wij besparingen opgelegd. Het zou immers niet logisch zijn de besparingen alleen op te leggen aan de Ministers die niet tot de PVV behoren.

Op het Leefmilieu hebben, wij geen besparingen ingeschreven, omdat daar de grote prioriteit moet blijven liggen. Op Economie willen wij wel besparen omdat wij van mening zijn dat in een periode van hoogconjunctuur daar besparingen goed mogelijk

Denys

zijn. In geval van hoogconjunctuur mag de overheid de ter beschikking gestelde expansiemiddelen inkrimpen.

Hoe dan ook, al die argumenten werden aangehaald.

Voor ons heeft echter een ontzui- lingsdebat geen zin als men tot de conclusie komt dat het alternatief evenveel kost dan het bestaande. Dat is de filosofie die ten grondslag ligt aan ons alternatief plan. Tot degenen met wie wij ooit de kans krijgen om in een Regering te stappen, zeggen wij dat ook de Vlaamse Regering tot taak heeft om binnen het globaal overheidstekort extra te besparen. Wat men nu echter gedaan heeft, zelfs met debudgettering, betekent in wezen dat niet wordt bespaard in vergelijking met 1988.

De heer L. Hancké : U spreekt over de filosofie van de PVV. Sta mij toe in dit verband even te illustreren wat ik beweert.

Ik stel dat waar de PVV aangeeft waar er moet worden bespaard, het vaak gaat om asociale maatregelen. De Wulf moet op de tewerkstellings- programma's en beroepsopleiding besparen voor 1 miljard frank, Van den Bossche ziet zijn bonus van 1,75 miljard frank geschrapt met het oog op een gemeentelijk beleid voor kansarmen. De Batselier ziet de sociale enveloppe voor de nationale sectoren slinken, de toelagen aan de NMH en de NLM moeten worden verminderd, de dotatie aan Kind en Gezin daalt met 250 miljoen frank of zowat 8 ten honderd, het jeugdwerk en de volkswontwikkeling moeten zwaar inleveren, het medisch school- toezicht krijgt in de PVV-voorstellen 50 miljoen frank minder. Een licht- punt slechts : de milieuheffing wordt kennelijk aanvaard, tenzij de PVV geen uitspraak durfde doen voor haar gepland milieucongres.

We hebben gezegd dat het PVV-al- ternatief a contrario het gelijk van deze begroting bevestigt. En dit om de volgende redenen.

Ten eerste, het gedebudgetteerd be-

drag van 3,9 miljard frank voor de dotatie schoolgebouwen moet niet geschrapt worden om een ook in de ogen van de SERV aanvaardbaar te- kort te hebben.

Ten tweede, de saldi van de fondsen zijn niet afgeroomd zoals de PVV be- weert.

Ten derde, de wijze waarop de PVV- besparingen ten belope van 14 mil- jard frank zijn aangegeven, doet on- vermijdelijk denken aan toogstrate- gie. Een partij, die op zich neemt, kritiek te uiten en bovendien een an- dere oplossing voor te stellen, neemt op zich om de haalbaarheid van haar voorstellen aan te tonen.

Mocht ik leraar zijn, zou ik zeggen dat u een dergelijk huiswerk opnieuw moet doen, maar dan beter.

De SP-fractie ziet derhalve geen en- kele reden om te twifelen aan de realiteit van deze begroting. Zij kan daarvoor steunen op het precedent van de begroting 1989, op de bereke- ningen van de SERV, op de mateloze en vergeefse moeite die de PVV zich heeft getroost om bijkomend nog 14 miljard frank besparingen te vinden. Met de uitgangspunten van deze be- groting is onze fractie het derhalve eens.

In het tweede deel van mijn uiteen- zetting behandel ik de conformiteit tussen deze begroting en de beleids- verklaringen.

Uit de overvloedige gegevens, die Minister De Batselier in de Commis- sie voor Economische Zaken, Te- werkstelling en Energie over de eco- nomische toestand van Vlaanderen heeft bezorgd, blijkt dat wij het in de internationale hoogconjunctuur beter doen dan vele andere landen.

De algemene conjunctuurindex van de verwerkende nijverheid in Vlaan- deren is in de dertig maanden sedert begin 1987 geklommen van index 108 naar 135. De industriële productie in Vlaanderen is sinds 1981 van jaar tot jaar gestegen : zij ligt ongeveer een kwart hoger dan in 1980. Er schijnt zich nu een stagnatie op hoog niveau af te tekenen. De capaciteitsbezet- ting van de verwerkende nijverheid

neemt steeds toe en ligt nu op 85,1 procent : het hoogste percentage van de jaren tachtig. Dat hangt samen met een hoge investeringsinspanning in de nijverheid. Begin 1987 haalden de investeringen niet eens het peil van 1980, nu hebben ze het peil van 143,8 bereikt, maar ook hier is een adempauze ingetreden. In de dien- stensector was de toename nog ster- ker : 227,7 in constante prijzen. Toch is ook hier het stijgingsritme aanzien- lijk afgezwakt na het wonderjaar 1988. De omzet van de kleinhandel blijft echter, zij het tegen een trager ritme, toenemen en de uitvoer blijft het goed doen : index 224,3 tegen 100 in 1980.

Dat heeft tot gevolg dat de werkloos- heidscijfers blijven dalen. Het aantal volledig uitkeringsgerechtigde werk- lozen — inclusief de oudere werklo- zen — gaat in dalende lijn. In Vlaan- deren daalde het aantal volledig uit- keringsgerechtigde werklozen van 300.000 naar 212.000 of min 29 pro- cent ; van augustus 1988 tot een jaar later werden er vrijwel 23.000 minder geteld. Daarin daalden de mannelij- ke werklozen met 7.200. Voor de vrouwen was de daling nog groter : van begin 1988 tot oktober daalde hun aantal met ruim 28.000 of 18 pro- cent en in de laatste twaalf maanden bedroeg de daling 15.500 of 11 pro- cent. Ook de laatste twaalf maanden nam zij in Vlaanderen af met 20 pro- cent. Het aantal langdurig werklozen daalt eveneens sedert 1987. In de laatste twaalf maanden daalde het in Vlaanderen met 13.300 of vrijwel 10 procent, een iets snellere daling dan de daling van de totale werkloosheid. Er zijn nog steeds meer vrouwelijke langdurig werklozen, maar hun aan- tal daalt nu relatief sneller dan bij de mannen. De totale werkloosheid daalde van 1984 tot 1989 met vrijwel 100.000 of 28,3 procent en van juni 1988 tot juni 1989 verminderde de werkloosheid met 11,7 procent in Vlaanderen en met 8,7 procent in de EEG. De werkloosheidsgraad be- draagt nu 8,7 procent in Vlaanderen en 9 procent in de EEG, zodat wij onder het EEG-gemiddelde vallen.

Die gegevens wijzen op een spectacu- lair conjunctuurherstel, waarbij de vraag rijst naar de toekomstige evolu-

Hancké

tie. Vooral de belangrijke toename van de investeringen in de privé-sector verklaart waarom de Executieve terecht nu de openbare investeringsinspanning ietwat terugschroeft : er is nu 90 ten honderd van het investeringsprogramma ingeschreven van het oorspronkelijk niveau 1989, waarvan overigens slechts 80 ten honderd werd vrijgegeven. In totaal gaat het nog om 43,3 miljard, hetzij bijna twee miljard minder dan wat werd vrijgegeven in 1989, hetzij 18,2 machtingen en 25,1 vastleggingskredieten.

De Voorzitter van de Executieve heeft uitgelegd hoe de Executieve de besparing van 19,6 miljard op de ontwikkelingslijn van de begroting 1989, ten einde terug te vallen op het zogenaamd natuurlijk tekort, zal doorvoeren.

Vooreerst door sommige uitgaven te speiden : dat is het geval voor de debudgettering van de dotaties voor de schoolgebouwen voor ruim 3,9 miljard. Ten tweede door de investeringen te beperken.

Ten derde, door een aantal éénmalige ingrepen die verband houden met vooral onderwijs, weddetoelagen, cultuurfunctionarissen uit het bibliotheekwezen, de rentetussenkomst inzake het Woningfonds en het dekingsplan voor het MINA-Plan.

Deze structurele ingrepen worden niet op gejuich onthaald. Maar we moeten ons rekenschap geven van een aantal feiten. Ten eerste, heeft de financieringswet Vlaanderen in een keurslijf gestoken wat de middelen betreft, grotendeels zelfs onafhankelijk van de economische evolutie en de groei van het BNP. Ten tweede, komen grote uitdagingen op ons af, die ook in de tien komende jaren grote financiële middelen zullen vergen : het leefmilieu dat tot 1995 zowat 171 miljard nodig zal hebben voor de sanering van de oppervlaktewaters, de bejaardenzorg met de verdere ontwikkeling van de RVT's, de TGZ, de RVP's, de zorg voor de demente bejaarden de bestrijding van de kansarmoede, en opnieuw de problematiek van de grootstedelijke

agglomeraties. Ook het onderwijs dat over verminderde middelen zal beschikken tot 2000, zal zeer waarschijnlijk nieuwe inspanningen vergen.

Tegen die achtergrond moeten we deze en volgende begrotingen tot halfweg de jaren negentig blijven beoordelen. Het maakt de ruimte tot amendering door de Vlaamse Raad gering.

Als ik in het hierna volgende deel wat bemerkingen formuleer over wat de SP-fractie ter harte gaat, dan doe ik dat eveneens met deze gegevens in het achterhoofd. Thans kom ik tot de sector Onderwijs.

Vrijwel de helft van de begroting wordt besteed aan onderwijs en dat betekent ook de uitvoering van het politiek akkoord dat tijdens het afgelopen jaar werd gesloten. In deze begroting wordt inderdaad de ARGO als dusdanig opgenomen. Een discussie over de toekomst van het onderwijs lijkt, gezien de budgettaire achtergrond, onvermijdelijk.

De herwaardering van het ambt zal in deze discussie dan zeker aan de orde moeten komen. Opnieuw geldt hier, wat we reeds gezegd hebben voor andere delen van de tertiaire en quataire sector : de bezoldiging is te laag en de toenemende werklast te hoog om het debat over een herwaardering niet te voeren. Anderzijds zal binnen het onderwijs ook opnieuw de omkadering van kansarmen aan bod moeten komen. Mogen we bovendien de hoop uitspreken dat een redelijke regeling in verband met de lasten uit het verleden met de nationale Regering kan bereikt worden : de evenwichten binnen de financieringswet tussen de Gemeenschappen mogen niet worden verstoord. Ten slotte rekenen we er ook op dat er nu spoedig een akkoord komt inzake de schoolgebouwen dat beloofd was voor 1 september. We willen echter onze zorg uitdrukken over de gevoelige verhoging van het inschrijvingsgeld voor het hoger onderwijs buiten universiteit, maar in een adem ook vaststellen dat de beursstudenten daarvan vrijgesteld zijn.

Tweede grootste post op de Vlaamse

begroting is Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, goed voor ruim 47 miljard. Aandachtspunten hier zijn het Provincie- en Gemeentefonds, dat op hetzelfde niveau wordt behouden als in 1989, maar dus ook niet daalt — dat is voor het eerst sedert lang en waar een herziening van de verdelingscriteria aangekondigd wordt — waarbij naar ons gevoelen de fiscale rijkdom en armoede van de gemeenten als belangrijke parameter moet worden genomen, zodat een grotere solidariteit wordt opgebouwd.

De Minister heeft inmiddels ook gepleit voor een verhoging van de te verdelen middelen — in het licht van de budgettaire toestand van vele gemeenten, die in de jaren tachtig een zware inspanning hebben geleverd, treden we zulk pleidooi bij. Bij dezelfde Minister berust ook het fonds van 1757 miljoen voor de ondersteuning van gemeentelijke initiatieven ten aanzien van de zwakke bevolkingsgroepen.

In de afgelopen tien jaar heeft de nieuwe armoede haar intrede gedaan in Vlaanderen en het armoedeprobleem is van het academische naar het politieke toneel gehaald. De uitingen van vooroordelen en stereotypen ten aanzien van de in onze Gewesten gevestigde immigranten worden in vrijwel alle politieke analyses teruggebracht op gemeentelijke achterstellingssituaties en vragen nu ook prioritair aandacht.

In een tijd van schaarse middelen moet ook gericht en selectief worden gewerkt. Dat dit Fonds-Van den Borsche de concrete uitwerking is van het voorstel dat SP-voorzitter Vandebroucke in februari laatstleden op deze tribune deed, stemt ons tevreden en heeft onze instemming in de vorm waarin het nu is gegoten. Grote aandacht wordt door Binnenlandse Aangelegenheden ook geschonken aan de bijscholing en navorming van de ambtenaren en de invoering van de informatica (RITA). Ten slotte hopen we ook dat de aangekondigde veralgemening van het Investeringsfonds er binnenkort zal komen. Als we in Vlaanderen een nieuwe politieke cultuur willen opbouwen, dan zal

Hancké

de politieke willekeur inzake subsidiëringen van gemeenten moeten verkleinen.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, ik vestig even uw aandacht op het probleem van een aantal gemeentebesturen dat mij de jongste maanden ter ore is gekomen. Bepaalde gemeentebesturen klager erover dat de buitengewone begroting pas kan worden uitgevoerd nadat de gehele begroting is goedgekeurd. Voor een aantal, vooral middelgrote en grote steden, wordt de begroting slechts in het midden van het jaar door de toezichhoudende overheid goedgekeurd. Dat betekent dat pas in de herfst van dat jaar de buitengewone begrotingen en dus de investeringen kunnen worden gerealiseerd, dat dan pas allerlei bestekken kunnen worden opgesteld en aanbestedingen kunnen worden geopend. Dit heeft tot gevolg dat een aantal firma's bezwijken onder de overlast van de aanbestedingen en niet meer deelnemen. Bovendien rijzen een aantal prijzen de pan uit. Men vraagt mij of het niet mogelijk is in de toekomst de buitengewone begroting ook in de eerste helft van het jaar te realiseren via een formule met voorlopige twaalfden, zodat de investeringen over het gehele jaar kunnen worden gespreid. Ik weet dat dit een wat gedurfd voorstel is, maar anderzijds mag men ook niet blind blijven voor de gevolgen van de huidige procedure voor een aantal gemeentebesturen. Vroeger, toen ik in mijn gemeente verantwoordelijkheid droeg, werd ik met dezelfde problemen geconfronteerd. Aanbestedingen kunnen niet steeds vóór het einde van het jaar worden gedaan, zodat een aantal projecten moeten worden afgevoerd. Sommige firma's laten weten dat ze in de herfst te veel aanbiedingen hebben om te kunnen deelnemen. Bovendien stelt men zeer vaak vast dat geraamde prijzen aanzienlijk worden overschreden. Hier speelt immers de wet van vraag en aanbod. Het zou dus beter zijn de investeringen te spreiden. Uiteraard ben ik niet blind voor de juridische en administratieve implicaties van dit voorstel. Ik leg het enkel aan de Executieve

voor met het verzoek bij gelegenheid te bestuderen op welke wijze dit eventueel kan worden gerealiseerd.

De heer P. Deprez : Het beste zou zijn de begroting vóór het begin van het jaar goed te keuren. Ooit moet men daartoe komen.

De heer L. Hancké : Inderdaad, mijnheer Deprez. Voor een aantal steden en gemeenten is dit echter niet eenvoudig, omdat zij bepaalde gegevens van elders moeten krijgen en in hun begroting moeten incorporeren. Hierbij geef ik het voorbeeld van de stad Antwerpen. Eind januari wordt de begroting goedgekeurd. Ongeveer in de maand juni krijgt ze de goedkeuring, meestal met wijzigingen, zodat er een nieuwe bespreking van de gemeenteraad bij te pas komt vooraleer de begroting definitief wordt. Die periode ligt vlak voor de zomervakantie, wat betekent dat in de reahiteit de buitengewone begroting pas vanaf september of oktober kan worden uitgevoerd. Alle uitgaven moeten zijn gebeurd vóór 31 december, want anders moeten de kredieten worden opgenomen in de volgende begroting ofwel vervallen ze. Voor goed bestuur is die tijdspanne toch wel erg kort. *(Onverstaanbare onderbreking door een lid van de CVP-fractie)*

De heer L. Hancké : Dat is juist, maar voor een aantal steden doorloopt de begroting twee trappen van de voogdijoverheid, de Provincie en de Gemeenschap. Daarmee is telkens een termijn van twee of drie maanden gemoeid, wat zeker niet teveel is voor grondig onderzoek. Als er geen aanwijzingen zijn dat het mogelijk is de termijnen in de praktijk aanzienlijk in te korten wint mijn voorstel nog aan kracht. Ik geef mij wel rekenschap van de moeilijkheden die daarmee gepaard zullen gaan, maar het lijkt mij wel een onderzoek waard.

De begroting van Minister Sauwens, Vervoer en Openbare Werken, is vooral een investeringsbegroting. Ook ik wijs nogmaals op de ontevredenheid van het personeel van stads- en streekvervoer, die de jongste dagen tot uiting is gekomen.

Opnieuw moet dezelfde vaststelling gemaakt worden : het personeel wordt onderbetaald en het contrast met de privé-sector neemt alsmaar toe. Terzelfder tijd moet ook een structurele aanpak van het Vlaams vervoersbeleid op gang komen, die meer is dan een loutere optelsom van de lokale, provinciale en regionale behoeften. Daar zullen keuzen moeten worden gemaakt.

Hetzelfde geldt voor het havenbeleid. Nu de grote investeringen in Zeebrugge vrijwel zijn afgewerkt, moet de Vlaamse Havencommissie nagaan wat binnen de beperkte budgetten van 1990 tot 1994 de prioritaire haveninvesteringen zijn.

Er moet eveneens ruimte gevonden worden voor infrastructuur ten voordele van de zwakke weggebruikers, voor meer verkeersveiligheid op een ogenblik waarop het aantal verkeersdoden en -slachtoffers weer toeneemt, en voor het openbaar vervoer, dat op middellange termijn de enige reële oplossing is voor de dagelijkse fileproblemen.

We wachten ook met ongeduld op de studie over de regionale luchthavens. De Minister heeft aangekondigd dat hij daarover in 1990 een beleidsvisie zal ontwikkelen. Daar ligt een terrein waarop, in een klein land als het onze, kan worden bezuinigd.

De begroting van Economie, Middenstand en Energie is dit jaar lager uitgevallen dan verleden jaar. Gelet op de hoogconjunctuur is het logisch dat meer middelen naar Leefmilieu en Welzijn gaan, maar met minder middelen wordt nu wel meer beleid gevoerd. De Minister heeft aangekondigd dat de criteria voor steun aan grote ondernemingen en KMO's die ook voor de SP zeer belangrijk zijn, worden gewijzigd : de basissteun wordt verminderd en de voor de SP belangrijke criteria van effecten op tewerkstelling, milieuvriendelijkheid, energiebesparing of duurzaamheid van materialen worden beklemtoond. Gelijkaardige klemtonen van selectiviteit worden gelegd in het openbaar initiatief bij participaties in bedrijven. We nemen er ook akte van dat een studie over de toekomst van de scheepssector, zowel de werven

Hancké

als de koopvaardij, in de maak is en dat een herziening van de wet van 23 juni 1948 op het scheepskrediet in voorbereiding is.

De begroting van Welzijn is in 1990 een groeier, onder meer omdat het akkoord met de opvoeders in de gehandicapten- en jeugdsector verder moet worden uitgevoerd. Hier herhalen we wat we vroeger reeds hebben gezegd : dit akkoord moet onverkort worden uitgevoerd, een programmering moet jaarlijks worden opgesteld en de Welzijnsconferentie van eind volgend jaar kan ook aan de materiële aspecten in deze quartaire sector niet meer voorbij. De doorlichting van het Fonds '81 moet volgend jaar uitmonden op een nieuwe regeling, die de dreiging van een duur uitgavenmechanisme afwendt. In de gezondheidszorg valt vooral de investeringsenveloppe op ter uitvoering van de reconversie van ziekenhuizen en de daarmee gepaard gaande nieuwbouwsubsidiëringen. Dat een 400 miljoen voorbehouden wordt aan de psychiatrische instellingen is een goede zaak : de psychiatrische sector is een vergeten sector, vooral wat de chronische afdelingen betreft en het is nodig dat deze hervorming door de nationale Minister wordt nageleefd. Binnen de begroting van Gezondheidszorg blijven ook de centra voor geestelijke gezondheidszorg en de AIDS-bestrijding prioritaire punten. We weten dat de Minister daarvoor grote aandacht opbrengt.

De SP-fractie staat sterk achter de Weerwerkactie van Minister De Wulf. Ze werd door de Executieve goedgekeurd en moet onverkort worden doorgevoerd omdat de langdurig werklozen nog altijd 57 procent uitmaken van het totaal aantal werklozen. Daarnaast moet het beleid inzake beroepsopleiding en tewerkstellingsprogramma's voortgang kunnen vinden. Mogen we hier betreuren dat de nationale Minister de trekkingsrechten eenzijdig heeft verminderd ; de doorschuifoperatie van 1 miljard is een zware hypotheek op de Weerwerkactie. Overigens denken we ook dat de vrijwilligheid in de Weerwerkactie essentieel is en dat

geen vormingsplicht mag worden opgelegd. Het beleid krijgt een repressief karakter als de werkloze zich bedreigd voelt. Het komt er integendeel op aan hem te motiveren om via herscholing een nieuwe weg op te gaan.

Inzake Ruimtelijke Ordening en Huisvesting is de SP ontgoocheld over de vermindering van de machtingen van de sociale woningmaatschappijen, die dalen van 8.200 miljoen tot 7.000 miljoen. We verwijzen naar de resolutie die onder meer de heren Breyne en De Loor ter zake hebben ingediend. Wel is een verschuiving ten voordele van de huursector voorhanden, die aan een reële behoefte beantwoordt.

Maar globaal zal moeten worden nagegaan op welke wijze de sociale-woningsector in de toekomst kan worden gefinancierd, want huisvesting is een cruciaal element in de bestrijding van de kansarmoede. We willen daarbij de aandacht van de Vlaamse Executieve vestigen op de rede van Gouverneur Kinsbergen in 1988 voor de Antwerpse Provincieraad. Hij heeft zich daarbij uitgesproken voor renovatie van het bestaande woningareaal, dat demografisch ruim volstaat. Het is nonsens om verder in woonuitbreidingsgebieden te voorzien aan de rand van onze steden, die de bevolking er verder weghaalt en het stedelijk weefsel verscheurt. Minister Waltiel heeft onlangs zelf in de Commissie voor Welzijn erop gewezen dat er in Vlaanderen 85.000 woningen leegstaan. De SP stemt in met de verhoging van de kredieten aan openbare besturen voor stadsvernieuwing : in feite zijn de kredieten en dus de beleidsruimte nog nooit zo hoog geweest als in deze begroting.

Voor de SP is Leefmilieu tot prioriteit van de jaren negentig en daarna uitgeroepen. Zoals de Nederlandse PvdA willen wij in één generatie een schoon milieu verkrijgen. De begroting krijgt nu ook meer middelen en blikvanger in deze begroting zijn de milieueffingen, die nu fors worden opgetrokken tot een belangrijk beleidsinstrument, met ook een preventief karakter. De regel dat de vervuiler betaalt maakt de grondslag uit van

een beleid, dat niet alle kosten op de gemeenschap blijft afschuiven.

Het Milieudekkingsplan maakt een bijkomende machtiging van tweemaal 2,5 miljard mogelijk. Er zal nu, buiten het decretale werk, vooral moeten worden gewaakt op een sluitend systeem van inning van deze milieueffingen.

Tenslotte is er de begroting van Cultuur – last but not least, in onze ogen althans. De begroting van de BRT werd opnieuw verhoogd, zij het niet in de mate van 1988, noch zoveel als aanvankelijk beloofd. Als de openbare omroep zijn kansen van hoge kwaliteit gaaf wil houden dan is een stijging van middelen geen luxe.

Net zoals in het verleden zou ik hier een lans willen breken voor een begrotingsbeleid ten voordele van onze theaters en opera's. Het theaterdecreet maakt het mogelijk dat ongeveer 30 miljoen bijkomende middelen aan de theaters worden besteed. Het is echter nodig dat het decreet grondig wordt herzien, omdat de verdeling over de verschillende theaters aan bijzonder hevige kritiek blootstaat.

Mijnheer de Voorzitter, ik betreur dat de Vlaamse Operastichting dit jaar vanwege de Vlaamse Executieve 30 miljoen minder ontvangt dan in het decreet was voorzien, namelijk 250 miljoen in plaats van 280 miljoen, dit terwijl Gent en Antwerpen elk 90 miljoen inbrengen. Indien ik dit vergelijk met de Waalse Opera, die vanwege de Waalse Gemeenschap 625 miljoen ontvangt en met de Munt, die over ongeveer 1 miljard beschikt, is de bijdrage van 250 miljoen vanwege de Vlaamse Gemeenschap erg laag. Het gaat hier toch om een bijzonder prestigieuze kunstvorm waaraan Vlaanderen, in het kader van een collectieve zelfverheffing, behoefte heeft. Ik betreur dat er voor 30 miljoen wordt beknabbeld op deze decretale regeling. Ik weet dat wordt gesteld dat dit mogelijk moet zijn omwille van het feit dat de opera een jaar lang niet productief was. Maar daartegenover staat dat een deel van het overschot op de begroting voor de Vlaamse Operastichting moet worden aangewend voor de renovatie

Hancké

van de gebouwen. Dat belooft op zijn beurt voor Gent en Antwerpen samen ongeveer 1 miljard. Het is jammer dat het decretale bedrag niet volledig wordt uitgekeerd.

Ik wil ervoor pleiten aan de bepalen van dit decreet tegemoet te komen bij de eerste toepassing ervan.

Tot slot zal ik een thema behandelen dat ik de vorige keer reeds in de verf zette. Wij zijn ons wellicht onvoldoende bewust van de grote en zware uitdagingen die ons tegemoet komen. In mijn betoog had ik het reeds over het onderwijs, het budgettair beleid, de vergrijzing van de bevolking, de migrantenproblematiek en het leefmilieu. Dit zal voor de komende jaren tientallen miljarden vergen. Anderzijds zijn wij gevat door de financieringswet, door een stringent budgettair beleid dat onze ruimte erg beperkt. De SP-fractie is zich bewust van de tegenstrijdigheid tussen de uitdagingen en de ruimte voor het te voeren beleid. Alleszins betuigt zij aan de Executieve haar instemming met het huidige beleid. Daarom zal zij deze begroting 1990 goedkeuren.

De Voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, ik moet mijn uiteenzetting beginnen met het melden van slechte tijding : de enige, echte oppositiefractie in deze Vlaamse Raad wordt momenteel geconfronteerd met een ongemeen hevige aanval van griepvirus en blijkbaar is daartegen geen parlementaire onschendbaarheid opgewassen. Dit heeft tot gevolg dat onze fractievoorzitter, de heer Geysels, met de juiste dosis homeopathie te bed ligt en ik vandaag de dienst moet uitmaken.

Ik zal trachten ons standpunt kort en duidelijk uiteen te zetten, ondanks mijn moeilijk stemgeluid.

De heer Denys heeft daarstraks het beruchte boek van Hugo De Ridder „Sire, geef mij honderd dagen” aangehaald. In dat boek wordt weinig verteld over de turbulenties van deze

honderd dagen en de gevolgen ervan door de Vlaamse Executieve. De koppeling van de vorming van de nationale Regering aan deze van de Executieve en de zogenoemde inbraak van SP en VU maakten dat er een vacuum was in het Vlaamse beleid, dat de honderd dagen ver overschrijdt. Inderdaad, het was februari 1989 vooraleer de Vlaamse Executieve met een inhoudelijke verklaring kwam, die werd voorgesteld als een historische sprong, een fundamentele ommekeer van het Vlaamse beleid.

In de Regeringsverklaring kwamen een aantal mooie zinnsneden voor : de openbaarheid van bestuur, de evaluatie van de DIRV, inspraak voor de milieuheffing, maar papier is verduidelijk. Van onze kant alleszins werd uitgekeken naar de concretisering van deze verklaring in de begroting.

De eerste begroting van de nieuwe ploeg werd ons enkele maanden later voorgelegd en werd half juni 1989 — dus veel te laat — besproken. Weinig nieuws, zo luidde toen onze analyse. Dit werd niet in dank afgenomen door de kersverse Executieveleden. Begrip werd gevraagd, men was gezegd pas gestart en de begroting 1989 moest worden beschouwd als zijnde een overgangsbegroting. Uiteraard waren de verwachtingen dan ook hoog gespannen ten aanzien van de eerste echte begroting, met name de begroting 1990.

Op basis van dezelfde criteria waarop wij in juni 1989 de begroting 1989 hebben bekeken, willen wij nu de begroting 1990 samen met u doornemen. Hieromtrent stel ik drie vragen.

Eerste vraag : illustreert deze begroting een meer ecologisch-gericht beleid ? Sinds deze Regering is agetreden, werd zij met opeenvolgende milieuschandalen geconfronteerd. Deze milieuschandalen legden niet alleen de nadruk op de externe factoren, namelijk de toenemende vervuiling door de industrie en door de huishoudens. Zij toonden ook overduidelijk aan dat de penibele situatie van het Vlaamse leefmilieu het gevolg was van het non-beleid uit het verleden. Denk hierbij aan het SOBEMAP-rapport in verband met de

waterzuivering. Een en ander werd door de Vlaamse publieke opinie nog schrijnender aangevoeld tegen de achtergrond van de discussie die zich in Nederland afspeelde rond het rapport „Zorgen voor morgen” en het Milieubeleidsplan dat daar werd uitgewerkt.

Wat was het antwoord hierop van de Vlaamse Executieve ? Geen zorgen voor morgen, maar een MINA-Plan. Het strekt de heer Kelchtermans tot eer dat hij als eerste Minister van Leefmilieu in zeer korte termijn een plan voorlegde, feit dat tot nog toe niet was gebeurd. Toch, wanneer men dit boekje legt naast „Zorgen voor morgen” vallen de hiaten in het MINA-Plan extra op : alleen al op het vlak van de gegevens vertoont dit Plan witte vlekken. In Vlaanderen beschikt men zelfs niet over de nodige gegevens om een rapport te laten opmaken, laat staan om een beleid op te baseren. Het zou logisch zijn geweest hieruit de nodige conclusies te trekken en structurele maatregelen te nemen.

Wat is de oorzaak van dit gebrek aan gegevens, van dit gebrek aan beleid ? Als we vergelijken met Nederland dan zien we dat „Zorgen voor morgen” voor een stuk door de administratie geschreven wordt, door de administratie wordt beheerd en dat de administratie er de continuïteit van garandeert. In België, in Vlaanderen daarentegen is dit een zaak van de kabinetten. Als de kabinetten wegvallen vallen de rapporten en de cijfers weg en worden de dossiers door de snippermachine gedraaid met als gevolg dat er geen continuïteit bestaat. Dus een knipoogje naar het beleid : ook de administratie heeft op dat vlak een taak.

Met het Mina-Plan werd begonnen aan de uitstippeling van een beleid : milieusanering via een programma-decreet geconcretiseerd door milieuheffingen. Vooral de CVP-voorzitter kan het de laatste tijd niet laten AGALEV te beschuldigen van onverantwoord gedrag en van het zoeken van goedkoop succes. Wij zouden zogenaamd alleen maar praten, geen alternatief hebben en aan de burger niet durven zeggen dat een

Vogels

milieubeleid ook geld kost. Wij zijn ons zeer goed bewust van die kostprijs en mijn partij heeft die zeker ingecalculerd. Anders gaan leven betekent concreet ook een stukje inleveren voor de verbetering van het milieu. Wij zijn echter voorstander van een globale aanpak waarin milieuheffingen een plaats kunnen hebben en op voorwaarde dat de middelen die ze opbrengen niet alleen worden aangewend voor de sanering, maar ook voor de voorkoming. Die heffingen moeten ook instrumenten aanreiken om de consumptie en de productie te heroriënteren in meer ecologische zin en zij moeten bovendien gebaseerd zijn op de werkelijke toepassing van het principe „de vervuiler betaalt”. Vandaag zijn de heffingen niets anders dan belastingen, haast zonder relatie tot het principe „de vervuiler betaalt”. De heffingen voor de industrie zijn lachwekkend laag en die voor de burger zijn lineair en dus asociaal. Iemand die weinig vervuult betaalt evenveel als iemand die veel vervuult. In het huidig systeem worden de heffingen niet gebruikt om de consumptie en de productie te heroriënteren. Soms worden ze zelfs geheven om bepaalde instanties te financieren. Ik denk aan het voorbeeld van de Waterzuiveringsmaatschappij. Het was toch duidelijk dat aan de structuur van die maatschappij wat schortte en dat best eerst een en ander werd rechtgetrokken alvorens tot financiering over te gaan. Met zo'n werkwijze riskeert men ondanks het geld van de arme burger toch in een bodemloze put terecht te komen.

Het Vlaams beleid inzake leefmilieu blijft een klassiek beleid, weliswaar hier en daar getooid met een groen strikje.

Neem nu bij voorbeeld het beleid in verband met Economie, Tewerkstelling en Energie. Minister De Batselier spreekt constant over de ecologische heroriëntering van het expansiebeleid. Sta mij toe u te zeggen, mijnheer de Minister, dat ik de harde criteria om daar iets aan te doen nog niet gevonden heb. Integendeel, in de concrete dossiers zijn geen sporen

te vinden van een ecologische aanpak. Zou de Vlaamse Executieve niet beter toegeven dat ze niet in staat is met dat instrument een ecologisch beleid te voeren? Hoe gaat u bij voorbeeld enige invloed uitoefenen op de 60 miljard voor nieuwe investeringen in de chemische industrie in Antwerpen, wetende dat de nationale overheid — en uw partij is daar niet altijd gelukkig mee — verder gaat met de goedkeuring van nieuwe coördinatiecentra die uw beleid op regionaal vlak constant doorkruisen. Milieueconomie beperkt zich niet tot het regionale vlak.

Minister N. De Batselier : Mevrouw, ik heb in de Commissie gezegd dat ik het ermee eens was dat elke fractie één persoon aanduidde die in volledige geheimhouding elk dossier zou kunnen bekijken en zelfs conclusies trekken. Ik heb ook gezegd dat ik open stond voor ideeën over de manier waarop men het zou kunnen wijzigen, en dit tot begin januari 1990, want dan hoop ik mijn project te finaliseren.

Niettegenstaande ik weinig of geen houvast heb om een aantal concrete dossiers vanuit de ecologische hoek te benaderen heb ik in de Commissie aangetoond dat een aantal ondernemingen geen steun hebben gekregen louter uit ecologische overwegingen.

In verband met de grote dossiers in de streek waarnaar u verwijst heb ik beslist dat zij eerst moesten aantonen — aanvankelijk waren zij daartoe niet bereid — dat zij voor ongeveer 600 miljoen investeringen voor de bezuiniging van energie deden. Indien zij dit weigerden kwamen ze niet in aanmerking. Wat de coördinatiecentra betreft meen ik dat men dan geen beroep meer kan doen op expansiesteun. De richtlijnen voorzien in grote mate een cumulatieve verbod van de voordelen van expansiesteun en coördinatiesteun.

Wat de toekomst betreft zullen wij in die sector ook de basissteun fel verlagen. Zij zullen slechts steun krijgen indien zij echt aan bijkomende selectieve criteria beantwoorden. Vandaag beschik ik daarvoor niet over de nodige instrumenten. Het is echter de bedoeling de richtlijnen daar

voor concreet aan te passen. Wij hopen daarmee in januari of in februari rond te zijn. Deze richtlijnen aanpassen is een enorm werk maar die uitdaging nemen wij aan. Dit zijn geen holle frasen.

Mevrouw M. Vogels : Wat de concrete dossiers betreft is mijn fractie inderdaad vragende partij om een aantal dossiers in alle geheimhouding te bekijken. Dit zou goed zijn opdat de geheimhouding die daaromtrent al jaren bestaat zou worden uitgeklaard. Dat geeft natuurlijk geen antwoord op mijn opmerkingen of men via het instrument van de expansiesteun een economisch, laat staan een ecologisch beleid kan voeren in Vlaanderen. U vraagt naar alternatieven. Ik heb daarover in de Commissie een aantal dingen gezegd. Bij de bespreking van uw begroting wil ik daarop ingaan. Indien wij echter werkelijk een leefmilieubeleid op Vlaams niveau willen voeren dan betekent dit dat men strengere normen durft stellen. Dat is onze bevoegdheid. Indien die normen voor een aantal bedrijven economische consequenties hebben zou het ecologisch beleid in Vlaanderen er dan veeleer niet moeten in bestaan dat de economische gevolgen van een ecologisch beleid worden opgevangen en dit via investeringen en subsidiëring. Laat ons dan heel dat instrument van de economische expansiesteun dat op wetten uit andere tijden is gebaseerd, vergeten. Ik wens de discussie hierover niet verder te voeren want mijn spreektijd is bijna verstreken. Wij zullen daarop terugkomen bij de bespreking van uw begroting.

Inzake Openbare Werken is het een beetje hetzelfde, met name groene strikjes van het oude beleid. Minister Sauwens slooft zich uit — niet hier, maar meestal voor de media — om zich als een groene jongen voor te stellen. Hij is zelfs bereid om voor de televisiecamera's op de fiets te kruipen — tot wanneer het op echte beslissingen aankomt — met name besparingen in het openbaar vervoer en het afschaffen van onderbemande lijnen. Als men een ander beleid inzake openbaar vervoer wil voeren moet men leren leven met lijnen die weinig bemand zijn.

Vogels

Inzake Ruimtelijke Ordening hebben wij vastgesteld dat het besef van het gebrek aan open ruimten in koor weerklonk toen er sprake was van de TGV. Tussen haakjes, het TGV-dossier verdient ongetwijfeld de prijs van de politieke karikatuur 1989. Ik blijf ter zake nog steeds op mijn honger, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve. Waar blijft het milieueffectrapport ? Wie heeft het al gelezen ? Wanneer zullen wij het krijgen ? Het is intussen december en er blijken allerlei rapporten in duistere bureaus te zitten.

Men is zich bewust van het gebrek aan open ruimten maar terzelfdertijd worden nieuwe ruilverkavelingen goedgekeurd, woekert het sluipend gif van de lintbebouwing verder en komt de stadsherwaardering op de achtergrond.

Om dit eerste punt te besluiten, deze begroting brengt voor ons niet de ecologische ommekeer.

Tweede vraag : is deze begroting misschien de uiting van een meer sociaal beleid ? Is het een historische sprong voor de kansarmen ? Ook op dit vlak is er geen gebrek aan nota's. Minister Lenssens ontpopt zich ter zake als veelschrijver. Hij schreef onder meer een nota over de kansarmen en een migrantennota. Het is veelbelovende literatuur. Ze biedt zelfs middelen ter verwezenlijking van de doelstellingen. Althans een begin van verwezenlijking zo bleek. De boni van de Sint-catharina-akkoorden werden inderdaad bestemd voor de bestrijding van de armoede en voor het voeren van een migrantenbeleid. Het in Vlaanderen reeds lang bestaande vrij initiatief ter zake, het netwerk van hulpverlening aan kansarmen en migranten had, voor het eerst sinds vele jaren, hoop. Aan de onthaalhuizen voor daklozen werd immers een aantal miljoenen beloofd en de migrantenwerking zou reële middelen krijgen. Het resultaat is echter bedroevend.

Onder druk van de municipalisten werd beslist dat de gemeenten het geld zouden besteden en onder druk van de landelijke gemeenten werd

het Fonds-Van den Bossche verdeeld over alle gemeenten met uitzondering van Gent en Antwerpen. De 500 miljoen van het Fonds-Lenssens werd beschouwd als trekingsrechten voor de OCMW's of gemeenten. De gemeenten kunnen kiezen uit een zeer ruime lijst concrete projecten. Een onderzoek bij onze gemeenteraadsleden riep bij mij de volgende bedenking op : „Is dit een grap of is het om te huilen ?” De manier waarop dit geld door de gemeenten wordt besteed is inderdaad wraakroepend. Ter bestrijding van armoede plaatst men afvalcontainers in kansarme buurten. Men legt een speelplein aan in een kansarme migrantenwijk en men bergt de plannen voor stadsherwaardering voor die wijk voor goed op. Het geld wordt over het algemeen besteed aan projecten die reeds lang bestonden. Het gemeentecollege neemt de beslissing. De gemeenteraden worden er zelden bij betrokken. Onlangs stelde de voorzitter van de SP, de heer Vandenbroucke, in een debat voor dat die kredieten vooral moeten worden beschouwd als educatieve kredieten om de gemeenten ertoe aan te zetten uiteindelijk toch eens te debatteren over kansarmoede en migranten. Ik heb hem toen gevraagd of hij vormingswerker was of politicus. Hij bleek politicus te zijn. Zelfs dat criterium bleek in feite een loos criterium te zijn. Zelfs die bewijvoering gaat voor deze kredieten niet op. Degenen die reeds jaren op structurele wijze willen bijdragen tot de bestrijding van de armoede en een migrantenbeleid willen voeren, blijven op hun honger. Zij beschikken niet over meer middelen maar hun frustratie wordt des te groter. Wat is dit voor een beleid ?

Mijn derde vraag luidt als volgt. Is deze begroting de illustratie van de historische sprong op democratisch vlak ? Wat wij zelf doen doen wij beter ! Meer democratie ! Ook hier geldt : veel geblaat en weinig wol.

Het voorstel van Minister Van den Bossche inzake de intercommunales is echter een uitzondering. Wij staan achter dit project.

Hoewel het een stap in de goede richting is, blijven wij op onze honger

wat de afslanking en de concrete maatregelen betreft inzake de realisatie van kleinere kabinetten, het afbouwen van de politieke benoemingen en de openbaarheid van bestuur.

Hoe ver staat het met de afbouw van de verzuiling ? Wij zijn vragende partij om een verzuilingsdebat in de Vlaamse Raad in het voorjaar 1990 te voeren. Dit mag echter niet in een algemene vergadering gebeuren — wat door de annalen als een groot debat zou worden gekenmerkt — maar in gespecialiseerde, aparte commissies op basis van concrete en haalbare voorstellen. Wij zullen graag onze concrete voorstellen ter bespreking voorleggen.

Ik maak dezelfde slotsom als in het nationaal Parlement : na deze eerste, echte begroting van de nieuwe Executieve zien wij wel wie het verschil maakt, maar nog altijd niet waar het verschil zit. (*Applaus bij AGALEV*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij hervatten de bespreking over de begroting 1990 om 14.00 uur.

De vergadering is gesloten.

— *De vergadering wordt gesloten om 12.52 uur.*